

SAMLENOTAT

Beskæftigelsesministeriet
Socialministeriet

5. maj 2010

J.nr. 2010-0001694

JAIC/SHE

EPSCO rådsmøde den 7. juni 2009 - beskæftigelses- og socialdelen

-
<p>1. Forslag til Rådets forordning om udvidelse af bestemmelserne i EF - forordning 883/2004 til at omfatte tredjelandssstatsborgere, der ikke allerede er dækket af disse bestemmelser udelukkende på grund af deres nationalitet, KOM(2007)439
<i>- Fremskridtsrapport</i></p>	p. 3
<p>2. Forslag til Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering, KOM(2008)426
<i>- Fremskridtsrapport</i></p>	p. 6
3. Bidrag til Det Europæiske Råd (17. juni 2010): Europa 2020 – En ny strategi for vækst og beskæftigelse. Politisk debat om:	
<p>a) EU mål for social inklusion, særligt gennem reduktion af fattigdom
<i>- Enighed om passende indikatorer</i></p>	p. 42
<p>b) Forslag til rådsbeslutning om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker, KOM(2010)193 final
<i>- Generel indstilling</i></p>	p. 45
<p>c) Bidrag fra beskæftigelseskomiteen (EMCO) om Europa 2020 strategien
<i>- Præsentation ved formanden for EMCO</i></p>	
<p>d) Bidrag fra komiteen for social beskyttelse (SPC) om Europa 2020 strategien
<i>- Præsentation ved formanden for SPC</i></p>	
<p>e) Kommissionens dialog med medlemsstaterne om nationale mål for beskæftigelse og social inklusion / fattigdomsreduktion
<i>- Information ved Kommissionen</i></p>	
<p>4.a Udtalelse fra SPC om ”Solidaritet i sundhed: Reduktion af ulighed i sundhed i EU”, KOM-dokument foreligger ikke
<i>- Vedtagelse</i></p>	p. 55

4.b	EPC/SPC udtalelse om pensionsrapporten - Politisk enighed	p.57
5.	Rådskonklusioner om bæredygtige og dækkende sociale sikringssystemer, pensionssystemer og inklusion, KOM-dokument foreligger ikke - Vedtagelse	p.60
6.	Rådskonklusioner om nye færdigheder til nye jobs, KOM-dokument foreligger ikke - Vedtagelse	p.63
7.	Forslag til Rådets afgørelse om den holdning, som Fællesskabet skal indtage i det associeringsråd, der er oprettet i henhold til Euro- Middelhavsftalen om oprettelse af en associering mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og staten Israel på den anden side, vedrørende vedtagelse af bestemmelser om koordinering af de sociale sikringsordninger, KOM(2007)793 endelig - Vedtagelse	p.66
8.	Rådskonklusioner om aktiv aldring, KOM-dokument foreligger ikke - Vedtagelse	p.69
9.	Rådskonklusioner om fremme af inklusion af romaer, KOM-dokument foreligger ikke - Vedtagelse	p.71
10.	Rådskonklusioner om den europæiske handicapstrategi, KOM-dokument foreligger ikke - Vedtagelse	p.73

Punkterne 1, 3b, 3c, 4b, 5, 6 og 7 hører under Beskæftigelsesministeriets ressort.
Punkterne 2, 3a, 3d, 4a, 8, 9 og 10 hører under Socialministeriets ressort. Punkt 3e er delt mellem de to ministerier.

1. Forslag til Rådets forordning om udvidelse af bestemmelserne i EF - forordning 883/2004 til at omfatte tredjelandsstatsborgere, der ikke allerede er dækket af disse bestemmelser udelukkende på grund af deres nationalitet, KOM(2007)439
- Fremskridtsrapport

Revideret udgave af notat forud for rådsmødet 30. november 2009

1. Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag om at udvide rækkevidden af bestemmelserne i EF – forordning nr. 883/2004 til at omfatte tredjelandsstatsborgere. Forslaget er omfattet af Danmarks retlige forbehold, og Danmark deltager derfor ikke i vedtagelsen heraf.

Forhandlingerne om en moderniseret forordning om social sikring til tredjelandsstatsborgere blev ikke afsluttet under det tjekkiske og svenske formandskab, og det spanske formandskab har prioriteret forslaget højt. Det er imidlertid heller ikke lykkedes det spanske formandskab at opnå enighed, især fordi enkelte lande ønsker en undtagelse fra deres familierelaterede ydelser. Med de nye afstemningsregler i Lissabon-traktaten er der imidlertid mulighed for, at forslaget kan vedtages med kvalificeret flertal.

2. Baggrund

Rådet vedtog den 14. maj 2003 forordning 859/2003 om udvidelse af bestemmelserne i forordning 1408/71 og forordning 574/72 til at omfatte tredjelandsstatsborgere, der ikke allerede er dækket af disse bestemmelser udelukkende på grund af deres nationalitet. Forordning 859/2003 trådte i kraft den 1. juni 2003.

Den 29. april 2004 vedtog Rådet forordning 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger. Forordning 883/04 skal erstatte forordning 1408/71. Forordning 883/2004 er trådt i kraft 1. maj 2010.

Da forordning 859/2003 knytter sig til forordning 1408/71, og da forordning 1408/71 er afløst af forordning 883/2004, lægges der i forslaget op til at udvide bestemmelserne i forordning 883/2004 til også at omfatte tredjelandsstatsborgere, der ikke allerede er omfattet af disse bestemmelser udelukkende på grund af deres nationalitet.

3. Hjemmelsgrundlag

Kommissionens forslag er oprindeligt baseret på TEF afsnit IV, artikel 63, stk. 4. Ved Lissabon-traktaten er hjemmelsgrundlaget nu TEUF artikel 79, stk. 2.

Rådet træffer afgørelse i fælles beslutningsprocedure med Europa-Parlamentet. Ifølge Protokollen om Danmarks Stilling deltager Danmark ikke i vedtagelsen af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit V i TEUF, og ifølge protokollen er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til dette afsnit, bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen henviser oprindeligt i forslaget til, at Det Europæiske Fællesskabs beføjelser skal udøves i overensstemmelse med artikel 5 i TEF. Det betyder, at i det tilfælde og i det omfang målene for den påtænkte handling ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne kan det gennemføres på fællesskabsplan. En forordning er samtidig det instrument, der betragtes som det mest egnede til formålet.

Regeringen er enig heri.

5. Formål og indhold

Forslaget tilsigter at lade bestemmelserne i forordning 883/2004 gælde for de tredjelandstatsborgere, som i henhold til denne forordning ikke allerede vil blive dækket af forordningen på grund af deres nationalitet.

Forslaget omhandler de tredjelandstatsborgere, der tager lovligt ophold på en medlemsstats område, og som derefter flytter til eller tager beskæftigelse på en anden medlemsstats område.

6. Europaparlamentets udtalelse

Rådet træffer afgørelse i fælles beslutningsprocedure med Europaparlamentet, der har fået indført mindre ændringsforslag i præamblen, der mest har karakter af politiske deklamationer, til det samlede forslag.

7. Gældende dansk ret og konsekvenser herfor

Der er ikke regler på området.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og beskyttelsesniveauet. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget medfører ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser, da Danmark efter Protokollen om Danmarks stilling, ikke deltager i vedtagelsen af forslaget. Forslagets vedtagelse vil derfor ikke indebære ændringer i dansk lovgivning.

9. Høring

Forslaget har været til drøftelse og skriftlig høring i Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale Forhold.

DA har noteret sig, at Danmark på grund af retlige forbehold ikke er omfattet af forordningen. DA kan tilslutte sig, at tredjelandstatsborgere, der har lovligt ophold på en medlemsstats område og har midlertidig eller permanent opholdstilladelse, dækkes af forordningen. DA kan også støtte forslaget om, at det undersøges, hvilke konsekvenser forslaget har for ikke erhvervsaktive personer.

KL har noteret sig, at det af forslaget til Rådets forordning fremgår, at kun et ringe antal personer vil blive berørt i forhold til nuværende situation, men der fremgår ikke, på hvilke grundlag denne vurdering hviler.

Såfremt det retlige forbehold på et givent tidspunkt afskaffes, vil KL forvente, at der fremlægges dokumentation for omfanget, samt at der sker fuld kompensation til kommunerne for eventuelle merudgifter.

KL støtter forslaget om, at det under forhandlingerne søges afklaret, hvilke konsekvenser de andre medlemslande ser ved forslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

På grund af det danske retlige forbehold deltager Danmark ikke i vedtagelsen af denne forordning, og forordningen er derfor ikke bindende for og finder ikke anvendelse i Danmark.

Principielt har Regeringen en positiv holdning til, at der skabes mulighed for, at tredjelandstatsborgere, der lovligt opholder sig inden for Unionens område, ligebehandles med EU-statsborgere for så vidt angår koordineringen af de sociale sikringsordninger.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der har generelt været tilslutning til forslaget fra medlemslandene. Det er imidlertid ikke lykkedes at opnå enighed om forslaget, fordi enkelte lande ønsker deres familierelaterede ydelser undtaget.

12. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmøderne den 8. juni 2009 samt den 30. november 2009.

2. Forslag til Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering, KOM(2008)426
- Fremskridtsrapport

Revideret udgave af notat vedr. rådsmøde den 30. november 2009

1. Resumé

Kommissionen har den 2. juli 2008 for Rådet fremsat et forslag til direktiv om ligebehandling uden for arbejdsmarkedet af alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering. Der er nedsat en tværministeriel følgegruppe med henblik på at analysere forslagens juridiske og økonomiske konsekvenser. Regeringen er som udgangspunkt positiv over for en styrket indsats mod diskrimination og bakker op om håndhævelsen af menneskerettighederne. Forslaget til direktiv, som det er fremlagt, giver dog anledning til en række mere specifikke betænkeligheder, særligt af juridisk karakter, idet forslaget indeholder en række vagt afgrænsede bestemmelser og ligeledes vagt udformede undtagelser for direktivets anvendelsesområde. Det er derfor nødvendigt at få belyst en række spørgsmål vedrørende forslagens nærmere juridiske og økonomiske konsekvenser - herunder rækkevidden af flere mere generelle afgrænsede bestemmelser, inden en nærmere holdning fastlægges. Regeringen vil arbejde for en afklaring af de afgrænsnings- og fortolknings spørgsmål, der knytter sig til direktivforslaget, navnlig i relation til beskyttelsen mod forskelsbehandling på grund af alder og handicap.

Forslaget har været behandlet på en række arbejdsgruppemøder under det spanske formandskab, hvor hele forslaget har været drøftet. Der er fortsat mange uafklarede spørgsmål om fx direktivets rækkevidde, begrebsanvendelse og juridiske fortolkning, og sagen forelægges alene Rådet med henblik på statusrapport.

2. Baggrund

Baggrunden for forslaget er at gennemføre princippet om ligebehandling mellem mennesker uden for arbejdsmarkedet uanset deres religion eller tro, handicap, alder eller seksuelle orientering. Der fastsættes en ramme for forbud mod diskrimination af de nævnte årsager, og der etableres en ensartet minimumsbeskyttelse inden for EU af mennesker, som har været udsat for en sådan diskrimination.

Forslaget supplerer eksisterende EU-lovgivnings rammer, under hvilke der er forbud imod diskrimination på grundlag af religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering alene i henseende til beskæftigelse, ansættelse og erhvervsuddannelse.

Forslaget bygger på den strategi, der er udviklet siden Amsterdam Traktaten, om at bekæmpe diskrimination og er konsistent med EU's tværgående mål, herunder især Lissabon strategien for vækst og beskæftigelse og målene for processen vedrørende social beskyttelse og social inklusion.

Lignende diskriminationsforbud findes bl.a. i artikel 26 i FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder, hvoraf det fremgår, at alle mennesker er lige for

loven og er berettiget til lovens ligelige beskyttelse uden nogen forskelsbehandling. I denne henseende skal loven forbyde enhver forskelsbehandling og sikre alle ligelig og effektiv beskyttelse imod forskelsbehandling af nogen grund, herunder race, hudfarve, køn, sprog, religion, politisk eller anden anskuelse, national eller social herkomst, formueforhold, fødsel eller anden stilling. Tilsvarende indeholder artikel 14 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention et generelt diskriminationsforbud, men i modsætning til artikel 26 i FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder finder diskriminationsforbuddet i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention alene anvendelse i forhold til de rettigheder, der omfattes af denne konvention med tilhørende protokoller.

EU's Charter om grundlæggende rettigheder indeholder også et generelt diskriminationsforbud i artikel 21. Charteret er imidlertid ikke retligt bindende i dag.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget har hjemmel i Traktatens art. 13. stk.1, der er sålydende:

”Med forbehold af denne traktats øvrige bestemmelser og inden for rammerne af de beføjelser, som traktaten tillægger Fællesskabet, kan Rådet med enstemmighed på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet træffe hensigtsmæssige foranstaltninger til at bekæmpe forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.”

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen har beskrevet forslaget forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet således:

”Subsidiaritetsprincippet finder anvendelse, for så vidt som forslaget ikke er omfattet af Fællesskabets enekompetence. Målene for forslaget kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne alene, fordi kun foranstaltninger på fællesskabsplan kan sikre, at der er et minimumsniveau for beskyttelse mod forskelsbehandling på grund af religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering i alle medlemsstaterne. En fællesskabsretsakt giver retssikkerhed med hensyn til borgernes og de økonomiske aktørers rettigheder og forpligtelser, også hvis de bevæger sig mellem medlemsstaterne. Erfaringerne med de tidligere direktiver, der er blevet vedtaget i henhold til EF-traktatens artikel 13, stk. 1, viser, at de har haft en positiv virkning med hensyn til at opnå en bedre beskyttelse mod forskelsbehandling. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet går det foreslåede direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå de fastlagte mål.

Nationale traditioner og tilgange på områder som f.eks. sundhedsydelser, social beskyttelse og uddannelse er desuden generelt mere forskellige end på beskæftigelsesområdet. Disse områder er kendetegnet ved legitime samfundsmæssige valg på områder, hvor medlemsstaterne har kompetencen.

De europæiske samfunds forskelligartethed er en af Europas styrker og skal respekteres i henhold til subsidiaritetsprincippet. Spørgsmål som tilrettelæggelse af uddannelsessystemet og undervisningens indhold, anerkendelse af civilstand eller familiemæssig status, adoption, reproduktive rettigheder og andre lignende

spørgsmål afgøres bedst på nationalt plan. Ingen medlemsstat skal derfor som følge af direktivet ændre sin gældende lovgivning eller praksis med hensyn til disse spørgsmål. Det berører heller ikke nationale bestemmelser om kirkers eller andre religiøse organisationers aktiviteter eller deres forhold til staten. Det vil således f.eks. fortsat være medlemsstaterne alene, der træffer afgørelse om spørgsmål som tilladelse til selektiv adgang til skoler, forbud mod eller accept af at bære eller bruge religiøse symboler i skolen, anerkendelse af ægteskab mellem personer af samme køn og eventuel regulering af forholdet mellem organiseret religion og staten.”

Regeringen kan tilslutte sig denne vurdering.

5. Formål og indhold

Formålet med direktivet er ifølge forslaget art.1 at bekæmpe forskelsbehandling på grund af religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering og at gennemføre princippet om ligebehandling uden for arbejdsmarkedet. Direktivet forbyder ikke ulige behandling på grund af køn, som er omfattet af EF-traktatens artikel 13 og 141 og dertil knyttet afledt ret.

De øvrige artikler:

Artikel 2: Begrebet forskelsbehandling

Definitionen af princippet om ligebehandling er baseret på den definition, der fremgår af de tidligere direktiver, der er vedtaget i henhold til traktatens artikel 13, stk. 1.

Direkte forskelsbehandling består i at behandle nogen anderledes udelukkende på grund af vedkommendes alder, handicap, religion eller tro eller seksuelle orientering. Indirekte forskelsbehandling foreligger, hvor en bestemmelse eller praksis, som forekommer neutral, reelt kan have en særlig ufordelagtig konsekvens for en person eller en gruppe af personer, for hvem særlige forhold gør sig gældende.

Som i direktiv 2000/43/EF, 2000/78/EF og 2002/73/EF er det muligt at retfærdiggøre indirekte forskelsbehandling, hvis den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et legitimt mål, og midlerne til at opfylde det hensigtsmæssige og nødvendige.

Chikane er forskelsbehandling, hvis en persons optræden har til formål at krænke en anden persons værdighed og skabe et truende, nedværdigende eller ubehageligt klima m.v. Denne definition er identisk med definitionerne i de andre direktiver vedtaget med traktatens artikel 13 som retsgrundlag.

Manglende "tilpasninger i rimeligt omfang" i relation til mennesker med handicap anses for at være forskelsbehandling. Dette er ifølge forslaget i overensstemmelse med FN-konventionen om handicappedes rettigheder og med direktiv 2000/78/EF.

Ulige behandling på grund af alder kan være lovlig, hvis den er begrundet i et legitimt formål, og hvis midlerne til at opfylde det pågældende formål er hensigtsmæssige og nødvendige (proportionalitetsprincippet).

De allerede vedtagne direktiver giver mulighed for undtagelser fra forbuddet mod direkte forskelsbehandling i tilfælde af "regulære og afgørende erhvervmæssige krav", hvad angår forskelsbehandling på grund af alder og i forbindelse med forskelsbehandling på grund af køn, med hensyn til adgang til varer og tjenester.

Ifølge nærværende forslag kan medlemsstaterne bestemme, at ulige behandling på grund af alder ikke udgør forskelsbehandling, hvis det er objektivt og rimeligt begrundet i et legitimt formål inden for rammerne af national ret, og hvis midlerne til at opfylde det pågældende mål er hensigtsmæssige og nødvendige. Forslaget er således ikke til hinder for, at der fastsættes en bestemt aldersgrænse for adgang til sociale goder, til uddannelse og til visse varer og tjenester, i det omfang ovenstående betingelser opfyldes.

Der er indsat en særlig bestemmelse om finansiel virksomhed, idet alder og handicap kan være en afgørende faktor for risikovurderingen i forbindelse med bestemte produkter og dermed for prisen. Anvendelsen af alder og handicap ved risikovurderingen skal være baseret på nøjagtige data og statistikker.

Direktivet berører ikke nationale foranstaltninger, der er nødvendige af hensyn til den offentlige sikkerhed, den offentlige orden, for at forebygge forbrydelser, for at beskytte sundheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.

Artikel 3: Anvendelsesområde

Forskelsbehandling på grund af religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering foreslås forbudt i både den offentlige og den private sektor med hensyn til social beskyttelse, herunder social sikring, sundhedsydelser, sociale goder, uddannelse, adgang til varer og tjenester, herunder boliger, som er tilgængelige for offentligheden.

Med hensyn til adgang til varer og tjenester er kun faglig eller erhvervmæssig virksomhed omfattet.

De forskellige områder er kun omfattet i det omfang, spørgsmålet falder ind under Fællesskabets kompetence. Således henhører f.eks. tilrettelæggelsen af skolesystemet og indholdet af undervisningen og aktiviteter i forbindelse hermed, herunder tilrettelæggelsen af undervisning for handicappede, under medlemsstaternes kompetence, og de kan have bestemmelser om ulige behandling i forbindelse med adgang til uddannelsesinstitutioner og indholdet af og aktiviteter i undervisningen, herunder undervisning af personer med særligt behov. Medlemsstaterne kan endvidere give mulighed for ulige behandling ved adgang til uddannelsesinstitutioner baseret på religion eller tro.

Teksten gør det klart, at spørgsmål i forbindelse med civilstand og familiemæssig status, herunder adoption, falder uden for direktivets anvendelsesområde. Dette indbefatter reproduktive rettigheder. Medlemsstaterne kan frit beslutte, om de ønsker at indføre og anerkende *retligt* registrerede partnerskaber. Hvis imidlertid sådanne forhold i national ret anerkendes som ligestillet med ægteskaber, finder princippet om ligebehandling anvendelse.

Det foreslås, at direktivet ikke finder anvendelse på national lovgivning om statens og dens institutioners sekulære status eller om religiøse organisationers status.

Direktivet omfatter ikke forskelsbehandling på grund af nationalitet og berører ikke bestemmelser og betingelser vedrørende tredjelandsstatsborgeres og statsløse personers indrejse og ophold i medlemsstaterne og heller ikke nogen form for behandling, der skyldes de pågældendes retsstilling.

Artikel 4: Ligebehandling af mennesker med handicap

Det forudsættes i forslaget, at der indføres reel og lige adgang for mennesker med handicap til social beskyttelse, sociale goder, sundhedsydelse og uddannelse samt adgang til varer og tjenester, herunder boliger og transport, som er tilgængelige for offentligheden. Denne forpligtelse er begrænset i det omfang, den ville medføre en uforholdsmæssig stor byrde eller ville kræve grundlæggende ændringer inden for de pågældende områder. I bestemte tilfælde kan individuelle tilpasninger i rimeligt omfang være nødvendige for at sikre, at en bestemt handicappet har reel adgang. Dette er dog kun tilfældet, hvis det ikke indebærer en uforholdsmæssig stor byrde.

Artiklen indeholder en ikke-udtømmende liste over, hvilke faktorer der kan tages i betragtning ved vurderingen af, om byrden er uforholdsmæssig stor, herunder organisationens størrelse og ressourcer, de skønnede omkostninger og de mulige fordele ved forbedret adgang for mennesker med handicap.

Artikel 5: Positiv særbehandling og særforanstaltninger

Bestemmelsen er identisk med andre direktiver med artikel 13 som retsgrundlag. Der gives mulighed for at opretholde eller vedtage særforanstaltninger med henblik på at forebygge eller opveje ulemper knyttet til religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.

Artikel 6: Mindstekrav

Bestemmelsen er den samme som i de andre direktiver med EF-traktatens artikel 13 som retsgrundlag. Den giver medlemsstaterne mulighed for at fastlægge et højere beskyttelsesniveau end garanteret ved direktivet og forbyder omvendt, at medlemsstaternes niveau for beskyttelse mod forskelsbehandling bør sænkes ved gennemførelsen af direktivet.

Artikel 7: Klageadgang

Denne bestemmelse er den samme som i de andre direktiver med EF-traktatens artikel 13 som retsgrundlag. Det foreslås, at borgere, der mener, at de har været udsat for forskelsbehandling, bør kunne anvende administrative eller retlige procedurer, også efter at det forhold, under hvilket forskelsbehandlingen angiveligt har fundet sted, er ophørt.

Organisationer, der har en legitim interesse i at bekæmpe forskelsbehandling, gives mulighed for at hjælpe ofre for forskelsbehandling i retslige eller administrative procedurer. Nationale regler om søgsmålsfrister berøres ikke af denne bestemmelse.

Artikel 8: Bevisbyrde

Bestemmelsen er identisk med tilsvarende bestemmelser i direktiver med EF-traktatens artikel 13 som retsgrundlag samt med bevisbyrdedirektivet, jf. direktiv 97/80/EF om bevisbyrden i forbindelse med forskelsbehandling på grundlag af køn.

I alle sager, hvor princippet om ligebehandling hævdes krænket, foreslås det, at princippet om delt bevisbyrde skal finde anvendelse. Som i de tidligere direktiver finder delt bevisbyrde ikke anvendelse i tilfælde, hvor den påståede forskelsbehandling forfølges strafferetligt.

Artikel 9: Beskyttelse mod repressalier (victimisering)

Bestemmelsen er den samme som i de andre direktiver med EF-traktatens artikel 13 som retsgrundlag. Der foreslås indført foranstaltninger til beskyttelse af enkeltpersoner mod repressalier som følge af, at de har gjort deres rettigheder i henhold til direktivet gældende.

Artikel 10: Formidling af oplysninger

I denne bestemmelse, der er den samme som i de andre direktiver med EF-traktatens artikel 13 som retsgrundlag, foreslås det, at medlemsstaterne skal informere om direktivet og nationale bestemmelser.

Artikel 11: Dialog med relevante interessenter

Denne bestemmelse er den samme som i de andre direktiver med EF-traktatens artikel 13 som retsgrundlag. Den har til formål at fremme dialogen mellem de relevante offentlige myndigheder og organer som f.eks. ngo'er, der har en legitim interesse i at bidrage til bekæmpelsen af forskelsbehandling på grund af religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.

Artikel 12: Organer til fremme af ligebehandling

Denne bestemmelse er den samme som i to andre direktiver vedtaget i henhold til artikel 13. I henhold til denne artikel skal medlemsstaterne have et eller flere organer ("ligebehandlingsorgan") på nationalt plan til fremme af ligebehandling af alle uden forskel på grund af religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.

Bestemmelsen er en gengivelse af bestemmelsen i direktiv 2000/43/EF vedrørende adgang til varer og tjenester og bygger på tilsvarende bestemmelser i direktiv 2002/73/EF²⁵ og 2004/113/EF. Den fastsætter minimumskompetencen for organer på nationalt plan, der bør handle uafhængigt for at fremme princippet om ligebehandling. Medlemsstaterne kan beslutte, at disse organer skal være de samme som dem, der allerede er oprettet i henhold til de tidligere direktiver.

En af ligebehandlingsorganernes opgaver er at give uafhængig bistand til ofre for forskelsbehandling. De skal også kunne foretage uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling og offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger på ligebehandlingsområdet.

Artikel 13: Overholdelse

Denne bestemmelse er den samme som i de andre direktiver med EF-traktatens artikel 13 som retsgrundlag. Medlemsstaterne forpligtes til at ophæve alle love og

administrative bestemmelser, der strider mod princippet om ligebehandling. Endvidere kan alle aftaleretlige bestemmelser, virksomheders interne regler og vedtægter for foreninger, der strider mod ligebehandlingsprincippet erklæres ugyldige eller ændres.

Artikel 14: Sanktioner

Denne bestemmelse er den samme som i de andre direktiver med EF-traktatens artikel 13 som retsgrundlag. I overensstemmelse med EF-Domstolens praksis fastsættes det, at der ikke bør være nogen øvre grænse for den godtgørelse, der skal betales i tilfælde af krænkelse af princippet om ligebehandling. Godtgørelsen skal være effektiv, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have en præventiv effekt.

Artikel 15: Gennemførelse

Denne bestemmelse er den samme som i de andre direktiver med EF-traktatens artikel 13 som retsgrundlag. Den giver medlemsstaterne en frist på to år til at inkorporere direktivet i national ret og at meddele Kommissionen teksten til de nationale bestemmelser. Medlemsstaterne kan bestemme, at forpligtelsen til at sikre reel adgang for mennesker med handicap først skal gælde fire år efter vedtagelsen af direktivet.

Artikel 16: Rapport

Denne bestemmelse er den samme som i de andre direktiver med EF-traktatens artikel 13 som retsgrundlag. Kommissionen skal i henhold til denne artikel aflægge rapport over for Europa-Parlamentet og Rådet om anvendelsen af direktivet på grundlag af oplysninger fra medlemsstaterne. Der skal i rapporten tages hensyn til de synspunkter, der fremsættes af arbejdsmarkedets parter, de relevante ngo'er og Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder.

Artikel 17: Ikrafttræden

Denne bestemmelse er den samme som i de andre direktiver med EF-traktatens artikel 13 som retsgrundlag. Direktivet træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

Artikel 18: Adressater

Denne bestemmelse, hvoraf det fremgår, at direktivet er rettet til medlemsstaterne, er den samme som i de andre direktiver med EF-traktatens artikel 13 som retsgrundlag.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal høres i medfør af Traktatens art.13.stk.1. Europa-Parlamentets udtalelse foreligger ikke.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Socialministeriets område

Det må overordnet antages, at aldersbestemmelser i forhold Indenrigs- og Socialministeriets område er objektivt og rimeligt begrundet i et legitimt formål og derfor ikke udgør forskelsbehandling i direktivets forstand. Det vil indgå i regeringens kommende analyse, hvorvidt der måtte blive behov for ændringer som følge af

vedtagelse af direktivforslaget. Det gælder for eksempel pensionsforhold, kontant-
ydelse og serviceydelser efter serviceloven.

Almene boliger:

Almene familieboliger er åbne for alle befolkningsgrupper.

Man skal være fyldt 15 år for at kunne blive opnoteret på venteliste til en ledig bolig. Denne aldersgrænse er objektiv og rimeligt begrundet i et legitimt formål. Bestemmelsen udgør derfor ikke forskelsbehandling i direktivets forstand.

Herudover er der fastsat regler om boliger specielt for unge og ældre samt handicappede (almene ungdomsboliger og almene ældreboliger). Der er her tale om at stille boliger til rådighed for grupper med et særligt boligbehov - dvs. positiv særbehandling.

Der findes ikke regler, der udgør diskrimination eller forskelsbehandling i direktivets forstand.

Privat udlejningsbyggeri

Der er ikke i lejelovgivningen fastsat bestemmelser om udlejningskriterier og ventelister. I privat udlejningsbyggeri bestemmer ejeren derfor i kraft af ejendomsretten, hvem boligerne skal udlejes til, idet dog loven om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v. sætter bestemte grænser herfor.

Der findes ikke regler for udlejning af private boliger, der udgør diskrimination eller forskelsbehandling i direktivets forstand.

Handicap

Serviceloven indeholder en del bestemmelser om tilbud til personer med handicap, herunder bestemmelser om positiv særbehandling i form af kompensation for at sikre reel ligestilling. Følgende bestemmelsers relation til direktivforslaget vurderes at skulle undersøges nærmere:

Kompensation for merudgifter

§§ 41 og 100 i lov om social service pålægger kommunalbestyrelserne at yde dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til personer under 65 år med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der efter § 15 a i lov om social pension har opsat udbetalingen af folkepensionen.

Ledsageordning

§ 97 i lov om social service pålægger kommunalbestyrelserne at tilbyde 15 timers ledsagelse om måneden til personer under 67 år, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Stk. 2 foreskriver, at personer, der er visiteret til 15 timers ledsagelse om måneden ved det fyldte 67. år bevarer denne ret efter det fyldte 67. år.

Beskyttet beskæftigelse

§ 103 i lov om social service pålægger kommunalbestyrelsen at tilbyde beskyttet beskæftigelse til personer under 65 år, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller

psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet, og som ikke kan benytte tilbud efter anden lovgivning.

Beskyttet beskæftigelse adskiller sig fra beskæftigelse efter reglerne på Beskæftigelsesministeriets område ved at blive betragtet som en social foranstaltning. Dette indebærer bl.a., at personer i beskyttet beskæftigelse ikke har krav på at modtage feriepenge og sygedagpenge mv. i lighed med personer på det ordinære arbejdsmarked.

Botilbud

For botilbud til længerevarende ophold for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne efter servicelovens § 108, er der ikke fastsat regler om specifikke indretningskrav i lovgivningen, men botilbuddet skal være tilpasset formålet.

For almene ældreboliger, herunder boliger der udlejes til mennesker med handicap, er der derimod fastsat specifikke indretningskrav i lovgivningen, f.eks. at hver bolig skal være forsynet med selvstændigt toilet og bad. Det generelle billede er, at almene ældreboliger har en højere boligstandard end de længerevarende botilbud efter servicelovens § 108.

Hjælpe midler og forbrugsgoder

§§ 112 og 113 i lov om social service forpligter kommunalbestyrelsen til at yde støtte til hjælpemidler og hjælp til køb af forbrugsgoder i en række tilfælde. Forældre til institutionsanbragte børn, der besøger forældrene i weekenden, har ikke sådanne støttemuligheder.

Handleplaner

§ 141 i lov om social service forpligter kommunalbestyrelsen til at skønne, om det er hensigtsmæssigt at tilbyde at udarbejde en handleplan for indsatsen, når der ydes hjælp til personer under 65 år efter lovens afsnit 5.

Udlandsbekendtgørelsen (BEK 1128 af 13. november 2006)

Udlandsbekendtgørelsen indeholder en række bestemmelser om begrænsninger i forhold til at modtage ydelser ved ophold i udlandet (fx § 3).

For nogle af disse ydelser gælder, at retten til ydelser er afhængig af, at den enkelte har opnået myndighedsalderen på 18 år, men endnu ikke pensionsalderen på 65 år.

Ældre

Generelt gives hjælp til ældre borgere i Danmark i vidt omfang på baggrund af en behovsvurdering og dermed ikke på baggrund af aldersafgrænsning eller anden afgrænsning, såsom køn, etnisk oprindelse eller økonomisk formåen. Kommunalbestyrelsen skal eksempelvis tilbyde personlig pleje og praktisk hjælp i hjemmet til borgere, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse træffe afgørelse om tildeling af hjælpen på baggrund af en konkret, individuel vurdering.

Forebyggende hjemmebesøg

Lov om forebyggende hjemmebesøg til ældre forpligter kommunerne til at tilbyde forebyggende hjemmebesøg mindst 2 gange om året til alle over 75 år.

Beskæftigelsesministeriets område

Kontantydelse

Kontantydelse på Beskæftigelsesministeriets område er:

- Lov om højeste, mellem, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.
- Lov om social pension
- Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag
- Lov om en børnefamilieydelse

For disse ydelser gælder, at retten til ydelser er afhængig af, at den enkelte har opnået myndighedsalderen på 18 år eller pensionsalderen på 65 år.

Gældende dansk ret

Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v.

Forskelsbehandlingsloven indeholder et forbud mod direkte og indirekte forskelsbehandling på grund af en række kriterier, bl.a. race og etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering på arbejdsmarkedet. Loven baserer sig bl.a. på EU-direktiv 2000/43/EF og EU-direktiv 2000/78/EF.

Lønmodtagere og ansøgere til ledige stillinger er beskyttet mod forskelsbehandling i forbindelse med ansættelse, under ansættelsen, i forbindelse med afskedigelse, forflyttelse, forfremmelse og med hensyn til løn og arbejdsvilkår. En arbejdsgiver må ikke forskelsbehandle ansatte med hensyn til adgang til erhvervsmæssig videreuddannelse, omskoling, m.v. Loven gælder for både arbejdsgivere, for enhver, der driver vejlednings- og uddannelsesvirksomhed og for enhver, der anviser beskæftigelse.

Loven indeholder en pligt for arbejdsgiveren til at foretage hensigtsmæssige tilpasninger i betragtning af de konkrete behov for at give personen med handicap adgang til beskæftigelse. Pligten til at foretage tilpasninger må imidlertid ikke være urimelig byrdefuld for arbejdsgiveren. Hvis byrden lettes i tilstrækkeligt omfang gennem offentlige foranstaltninger anses byrden ikke for at være uforholdsmæssig stor.

Personer, der kræver ligebehandling af sig selv eller af andre, er efter loven beskyttet mod repressalier. Loven indeholder endvidere en godtgørelsesbestemmelse. Der gælder delt bevisbyrde i sager efter forskelsbehandlingsloven.

Arbejdsløshedsforsikringsområdet

Arbejdsløshedsforsikringslovgivningen, sygedagpengeloven og kontanthjælpslovgivningen indeholder aldersgrænser på en lang række områder i relation til erhvervelse af ret til fx arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge m.v. Fx ophører retten til arbejdsløshedsdagpenge/efterløn, når en person når folkepensionsalderen.

Ligeledes findes der aldersbestemmelser i efterlønsordningen, i de særlige ungeregler samt i reglerne om medlemskab/optagelse i en arbejdsløshedsforsikringsordning.

Alder er dermed et vigtigt kriterium og parameter i arbejdsløshedsforsikringslovgivningen, og aldersbetingelserne er fastsat som led i udmøntningen af beskæftigelsespolitikken.

Arbejdsskadelovgivningen

Bestemmelser der relaterer sig til handicapkriteriet

Erstatning samt godtgørelse efter lov om Arbejdsskadesikring fastsættes på grundlag af arbejdsskadens følger. Dette betyder, at erstatningen kan nedsættes eller efter omstændighederne bortfalde, hvis tilskadekomnes aktuelle lægelige og sociale situation ikke udelukkende kan henføres til arbejdsskaden. Der ydes således ikke fuld erstatning, når tilskadekomnes helbredsmæssige og/eller erhvervsevne allerede var nedsat før skaden. Der ydes heller ikke fuld erstatning, når den forudbestående sygdom med sikkerhed på et senere tidspunkt ville have medført i det væsentlige de samme følger, selvom skaden ikke var sket.

Følgerne af forudbestående skader eller handicap kan have betydning for erstatningsudmålingen, og der kan ske fratræk i erstatningen, såfremt det er dokumenteret at hele eller dele af det varige mén/tab af erhvervsevne skyldes andre forhold end arbejdsskadens følger. Det bemærkes, at handicappede kompenseres økonomisk efter anden social lovgivning.

Bestemmelser, der relaterer sig til alderskriteriet

I relation til ménerstatningen, som er en økonomisk kompensation for en tilskadekomnes varige ikke-økonomiske følger, nedsættes godtgørelsen med 1 procent, for hvert år, tilskadekomne er ældre end 39 år ved arbejdsskadens indtræden (tilskadekomne er fyldt 40 år ved arbejdsskadens indtræden). Godtgørelsen nedsættes dog ikke yderligere efter det fyldte 69. år. Baggrunden for, at det er valgt at lade godtgørelsen nedsætte for ældre personer, er, at ældre personer ikke skal leve så længe med det varige mén som yngre personer. Reglen om nedsættelse af godtgørelse er baseret på statistiske oplysninger om den normale forventede restlevetid for en person med en given alder.

I relation til erstatning for tab af erhvervsevne er hovedreglen, at erstatning for tab af erhvervsevne er en løbende erstatning. Den løbende erstatning skal i nogle sager (tab af erhvervsevne på mindre end 50 procent) og kan i andre sager omsættes til et engangsbeløb (kapitalbeløb). Kapitaliseringsfaktorerne fastsættes efter aktuarmæssige principper. Dette betyder, at kapitaliseringsbeløbet er forskelligt i forhold til alder, således at det udbetalte kapitalbeløb er mindre jo ældre tilskadekomne er.

Beskæftigelseslovgivningen

Adskillige ordninger under beskæftigelseslovgivningen har snæver sammenhæng med fx folkepensionsalderen og retten til førtidspension. Fx bortfalder retten til fleksjob ved tilkendelse af førtidspension eller opnåelse af folkepensionsalderen.

Retten til fx fleksjob bortfalder, når retten til andre støtte/sikringsordninger (kan) opnås. Afgrænsningen er således ikke i regelsættet knyttet direkte til spørgsmålet om alder/handicap, men til om anden ydelse kan opnås.

Derudover indeholder beskæftigelsesindsatsen (lov om en aktiv beskæftigelsesindsats) en række målgruppeafgrænsninger som knytter sig til alder eller handicap (begrænsninger i arbejdsevnen).

Der kan opstilles følgende (foreløbige) liste over beskæftigelsesrelaterede ordninger, der indeholder bestemmelser – direkte eller indirekte – om alder/handicap:

Ordning	Afgrænsning
Fleksjob	Væsentlig og mere end midlertidig begrænsning i arbejdsevnen. Ophører ved folkepensionsalderen.
Løntilskud til førtidspensionister (skånejob)	Forudsætter førtidspension (som kræver væsentlig og varig begrænsning i arbejdsevnen).
Revalidering	Væsentlig begrænsning i arbejdsevnen med mulighed for selvforsørgelse ved fx skift af erhvervsområde. Revalideringsydelse er subsidiær ift. alle andre former for forsørgelse.
Personlig assistance til handicappede (kompensationsloven)	Varig og betydelig psykisk/fysisk funktionsnedsættelse.
Løntilskud til over 55-årige	Dagpenge-, kontant- og starthjælpsmodtagere over 55 år med mindst et års ledighed, kan blive ansat med et særligt højt løntilskud, såfremt de selv finder arbejde i en privat virksomhed. Ordningen bygger på objektive kriterier, og løntilskuddet kan gives i max 6 måneder.
Seniorjob	Forsikrede ledige, som efter det fyldte 55. år mister retten til dagpenge på grund af dagpengeperiodens udløb, har ret til ansættelse i et seniorjob i kommunen. Seniorjobbet ophører, når personen når alderen, hvor personen kan gå på efterløn.
Løntilskud til elev-/lærlingeforløb (LAB § 51, stk. 3, nr.2)	Personer med omfattende psykiske, fysiske eller sociale problemer, der kun kan yde en meget begrænset arbejdsindsats.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Da rækkevidden af bestemmelsen ikke er afklaret, er det på nuværende tidspunkt usikkert i hvilket omfang forslaget vil få lovgivningsmæssige konsekvenser på beskæftigelsesområdet mht. anvendelsen af aldersgrænser.

Direktivforslagets artikel 2, stk. 7, giver medlemsstaterne mulighed for at tillade forholdsmæssigt afpasset forskelsbehandling på grund af alder og handicap ved ydelse af finansielle tjenester, hvis alder eller handicap i forbindelse med det pågældende produkt er en afgørende faktor ved en risikovurdering baseret på relevante og nøjagtige aktuariemæssige eller statistiske data.

Det er på nuværende tidspunkt ikke afklaret i hvilket omfang forslaget giver adgang til at opretholde aldersgrænserne og hensynet til tidligere handicap i forbindelse med arbejdsskadeforsikringslovgivningens regler om fratræk for erstatning og nedsættelse af mængodtgørelse efter det 40. år.

Kulturministeriets område

Der findes ikke på Kulturministeriets område love, der indebærer direkte diskrimination af mennesker som følge af religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.

Ophavsretsloven

Der er foreskrevet positiv særbehandling af døve, blinde og ordblinde i ophavsretsloven, jf. § 17. Ifølge bestemmelsen er det tilladt at gengive og sprede eksemplarer af udgivne værker til brug for blinde, svagtseende, døve mv.:

Syns- og hørehandicappede

§ 17. Det er tilladt at gengive og sprede eksemplarer af udgivne værker, når gengivelsen og de spredte eksemplarer er særligt bestemt til brug for blinde, svagtseende, døve og talemiddelen samt personer i øvrigt, der på grund af handicap er ude af stand til at læse trykt tekst. Bestemmelsen i 1. pkt. finder ikke anvendelse på gengivelse eller eksemplarspredning, der sker i erhvervsøjemed.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse på lydoptagelser af litterære værker eller på gengivelser, der udelukkende består af lydoptagelser af musikværker.

Stk. 3. Lydoptagelser af udgivne litterære værker må gengives og spredes til brug for syns- og læsehandicappede, når det ikke sker i erhvervsøjemed. Ophavsmanden har krav på vederlag. Kan der ikke opnås enighed om størrelsen af vederlaget, kan hver af parterne forelægge spørgsmålet for Ophavsretslicensnævnet, jf. § 47.

Stk. 4. Statslige eller kommunale institutioner og andre sociale eller almennyttige institutioner kan til brug for syns- og hørehandicappede ved lyd- eller billedoptagelse fremstille eksemplarer af værker, der udsendes i radio eller fjernsyn, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Sådanne optagelser må kun udnyttes inden for virksomhed, som omfattes af den i § 50 forudsatte aftale.

Indenrigs- og Sundhedsministeriets område

Spørgsmål om især alder er reguleret i en række sammenhænge i sundhedslovgivningen. Som eksempler kan nævnes bestemmelserne vedr. mindreåriges adgang til at samtykke til behandling og aktindsigt (Sundhedslovens § 17), adgangen til at oprette livstestamenter (Sundhedslovens § 26), transplantation fra levende og afdøde personer (Sundhedslovens §§ 52 og 53), reglerne vedr. valg af sikringsgruppe og praktiserende læge (Sundhedslovens §§ 58 og 59), og en række alderskrav i forbindelse med vaccinations- og screeningsprogrammer (f.eks. i forbindelse med HPV-vaccine og screening for brystkræft og livmoderhalskræft).

Aldersbestemmelserne i sundhedslovgivningen vurderes fortsat at være objektivt og sagligt begrundet i legitime og faglige hensyn. Det kan dog ikke på nuværende

tidspunkt udelukkes, at der vil kunne blive behov for ændringer heri som følge af en vedtagelse af direktivforslaget.

I forhold til direktivudkastets forbud mod diskrimination på grund af seksuel orientering bemærkes, at ifølge Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 768 af 10. juli 2008 om sikkerhed ved bloddonation skal blodbankerne forud for tapning af humant blod undersøge om donor er egnet til donation efter kriterier nævnt i bilag 2 til bekendtgørelsen. Et af disse kriterier er seksuel adfærd, og dette kan indebære udelukkelse af donorer "som på grund af deres seksuelle adfærd er udsat for stor risiko for at påføre sig alvorlige smitsomme sygdomme, der kan overføres med blodet".

Begrundelsen for kravene i bekendtgørelsen er dels at sikre bloddonorer bedst muligt mod komplikationer ved tapning, dels at opnå bedst mulig sikkerhed ved anvendelse af lægemidler, der er fremstillet af humant blod. For at opnå dette udelukkes personer, hvor der er en potentiel risiko for overførsel af infektion med blodet.

Bekendtgørelsen er gennemførelse af direktiv 2004/33/EF.

Fødevareministeriets område

Direktivet vurderes ikke at have konsekvenser indenfor Fødevareministeriets område.

Det kan dog nævnes, at der i Fødevareministeriets lovgivning findes visse regler, som indeholder krav om, at en ansøger skal have en vis alder for at få del i et gode eller lignende. Der kan til eksempel være tale om den såkaldte "Yngre jordbrugerordning", hvor en ansøger bl.a. skal være under 40 år for at kunne opnå de særligt gunstige lån, som er omfattet af ordningen. Men sådanne eksempler, hvor der er fastsat særlige alderskriterier i national lovgivning på Fødevareministeriets område, er ikke i strid med direktivforslaget, idet kriterierne er objektive, sagligt begrundet og proportionelle, jf. forslagens artikel 2, stk. 6

Økonomi- og Erhvervsministeriets område

Af art. 4.1.a fremgår det, at "Det forudsættes, at der indføres de nødvendige foranstaltninger, herunder ved rimelige ændringer og tilpasninger, så handicappede gives reel og lige adgang til social beskyttelse, sociale goder, sundhedsydelser og uddannelse samt adgang til og levering af varer og tjenester, herunder bolig og transport, som er tilgængelige for offentligheden. Sådanne foranstaltninger bør ikke medføre en uforholdsmæssig stor byrde..."

Det vurderes, at forslaget gælder både nye og eksisterende bygninger.

I art. 4.2. er listet en række forhold, der skal tages i betragtning, når "en uforholdsmæssig stor byrde" skal vurderes. Økonomi- og erhvervsministeriet vil foretage en nærmere analyse af direktivets konsekvenser for ministeriets ressortområde.

Justitsministeriets område

Forslaget ses umiddelbart at berøre følgende regler inden for Justitsministeriets område:

I henhold til spillekasinalovens § 8, stk. 1, må kun personer over 18 år få adgang til et spillekasino. Ifølge forarbejderne til bestemmelsen genfindes et sådant krav i andre landes lovgivning om spillekasinoer. Det er Justitsministeriets umiddelbare opfattelse, at bestemmelsen, hvis direktivforslaget vedtages i sin nuværende form, vil kunne opretholdes med henvisning til direktivets artikel 2, stk. 6.

Ifølge notarialbekendtgørelsens § 4, stk. 1, skal den, der anmoder om foretagelse af en notarialforretning, om nødvendigt sørge for medvirken af en tolk eller døvetolk, som notaren kan godkende. Det er umiddelbart Justitsministeriets opfattelse, at det må anses for tvivlsomt, om kravet kan opretholdes, hvis direktivforslaget vedtages i sin nuværende form.

Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 626 af 29. september 1987, som ændret ved lov nr. 433 af 31. maj 2000, indeholder et forbud mod forskelsbehandling på grund af race mv. inden for erhvervs-mæssig eller almennyttig virksomhed. Det er ifølge denne lov forbudt på grund af en persons race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering at nægte at betjene den pågældende på samme vilkår som andre eller at give en person adgang på samme vilkår som andre til sted, forestilling, udstilling, sammenkomst eller lignende, der er åben for almenheden. Overtrædelse af denne lov straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Den nævnte lov omfatter ikke forskelsbehandling på grund af handicap eller alder, og loven omfatter endvidere ikke uagtsomme forhold.

De i straffeloven og retsplejeloven (vedrørende behandlingen af straffesager) indeholdte bestemmelser med aldersgrænser mv., omfattes ikke af direktivforslagets anvendelsesområde, jf. forslaget til artikel 3, stk. 1. Regulering af disse områder er i øvrigt ikke omfattet af de beføjelser, som EF-traktaten tillægger Fællesskabet. Justitsministeriet har noteret sig, at forslaget ikke berører national ret vedrørende civilstand eller familiemæssig status, herunder adoption og reproduktive rettigheder, jf. forslagets artikel 3, stk. 2. Det skal i den forbindelse understreges, at registrerede partnerskaber ikke i medfør af lov om registreret partnerskab fuldt ud lige-stilles med ægteskaber.

Undervisningsministeriets område

Forbud mod diskrimination for alder

For så vidt angår direktivudkastets forbud mod diskrimination pga. alder skal Undervisningsministeriet gøre opmærksom på, at der i love og bekendtgørelser findes alderskrav og aldersbegrænsninger. Som eksempler kan især nævnes bestemmelser, der udgør kriterier for udløsning af statstilskud for eleverne på skoler:

- § 13, stk. 1, Lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), jf. lovbekendtgørelse nr. 785 af 18. juli 2008, indeholder krav til minimums- og maximumsalder for elever på folkehøjskoler, ungdomshøjskoler, efterskoler og husholdningsskoler.

- § 8, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 702 af 30. juni 2008, om tilskud til friskoler og private grundskoler m.v. indeholder minimums- og maximumsalder for at elever kan indgå i opgørelsen af skolens elevtal og dermed få statstilskud. Det skal be-

mærkes, at alderskriterierne svarer til folkeskolens, jf. folkeskolelovens § 20, stk. 1, om aldersgrænser for kommunernes pligt til at sørge for undervisning.

· § 1, stk. 1, i lov om produktionsskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 785 af 6. juli 2006, indeholder krav til maximumsalder for deltagere på produktionsskole.

På bestyrelsesområdet er der et krav om, at medlemmer i de selvejende uddannelsesinstitutioners bestyrelser er myndige.

Da aldersbestemmelserne i disse love er objektivt og sagligt begrundede i legitime hensyn til undervisningssystemets indretning og sammenhæng i Danmark, forventes det ikke, at disse krav vil være i modstrid med direktivet.

Forbud mod diskrimination for religion eller tro

For så vidt angår direktivudkastets forbud mod diskrimination p. g. a. religion eller tro skal Undervisningsministeriet gøre opmærksom på, at de frie grundskoler som udgangspunkt selv beslutter, hvilke elever skolen vil optage. Det fremgår dog af bemærkningerne til L 105, folketingssamling 2004-05 (2. samling), at: "De frie grundskoler er omfattet af lov om etnisk ligebehandling og lov om inkorporering af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Skolerne må således ikke forskelsbehandle på grund af race eller etnisk oprindelse, herunder i forbindelse med beslutningen om, hvem de vil have som elever. I øvrigt henvises til bemærkningerne til forslag 3 nedenfor." Og af bemærkningerne til nr. 3 fremgår det: "Det vil som følge heraf være i strid med bestemmelsen, hvis skolen i sin optagelsespraksis udøver diskrimination på baggrund af køn eller etnisk oprindelse. Bestemmelsen vil derimod ikke afskære skoler, der bygger på en bestemt religiøs overbevisning, fra kun at have elever med den samme religiøse overbevisning, som skolen eller kun have elever, hvis forældre har den samme overbevisning som skolen."

Direktivforslaget forventes ikke at få konsekvenser for lov om frie grundskoler. Tilsvarende principper gælder for de frie kostskoler.

Forbud mod diskrimination af mennesker med handicap

For så vidt angår direktivforslagets forbud mod diskrimination af mennesker med handicap, findes på ministeriets område en del regelsæt om tilskud til specialundervisning og lignende, der foregår på de selvejende uddannelsesinstitutioner.

Det er umiddelbart vanskeligt at vurdere forslaget's konsekvenser på området, herunder med hensyn til eventuelle merudgifter i form af krav om større tilskud til mennesker med handicap.

På det frie skoleområde findes følgende tilskudsmuligheder til specialundervisning:

I henhold til § 25, stk. 1, i lov om frie kostskoler yder staten tilskud efter en fastsat takst til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for elever med særlige behov, herunder til skoler med et samlet særligt undervisningstilbud. Endvidere afsættes der på de frie kostskolers område på de årlige finanslove særlige tilskud til dækning af ekstraudgifter, der er godkendt af undervisningsministeren, til lærertimer, praktisk medhjælp og hjælpemidler til elever med svære handicap, jf. § 25, stk. 2, i lov om frie kostskoler.

På de frie grundskolers område afsættes på de årlige finanslove særlige tilskud til specialundervisning og til dækning af ekstraudgifter til lærertimer, praktisk medhjælp, hjælpemidler og befordring af elever med svære handicap. Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte fordeler tilskuddet mellem skolerne efter ansøgning, jf. § 11, stk. 1 nr. 1, og § 11, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

I henhold til § 13, stk. 1, i lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen yder staten tilskud efter en fastsat takst til de private gymnasieskoler m.v. til dækning af ekstraudgifter til lærertimer, praktisk medhjælp, hjælpemidler og befordring af elever og kursister med svære handicap. Tilskuddets størrelse fastsættes på de årlige finanslove.

Vedr. produktionsskoler:

Ifølge § 2, stk. 6, nr. 3, i lov om produktionsskoler kan specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand indgå i et produktionsskoletilbud. Produktionsskolerne er dermed ikke ifølge produktionsskoleloven forpligtet til at tilbyde denne type undervisning og bistand. Der ydes endvidere ikke ekstra statstilskud til skoler, der lader specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand indgå i et produktionsskoletilbud. En sådan produktionsskole må derfor ansøge den unges bopæls kommune om at få dækket de meromkostninger, der er ved specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til den pågældende unge.

I forhold til forslagets forbud mod diskrimination af mennesker med handicap, kan det oplyses, at der i det institutionelle lovgrundlag for ungdomsuddannelsesområdet findes hjemler til specialpædagogisk støtte. For så vidt angår Åben Uddannelse, hvor der ikke er nogen eksplicit hjemmel til specialpædagogisk støtte, må en nærmere vurdering af problemstillingen imidlertid bero på en nærmere redegørelse for direktivets rækkevidde i forhold til eksempelvis den af Danmark undertegnede FN-konvention om rettigheder for personer med handicap og en nærmere udredning af Åben Uddannelseslovens sammenhæng med handicapkompenserende foranstaltninger i anden lovgivning.

Forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne

Lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne (lovbekendtgørelse nr. 16 af 7. januar 2005, som ændret senest ved lov nr. 557 af 6. juni 2007) indeholder ikke regler om specialpædagogisk støtte. Der er heller ikke mulighed for at yde specialpædagogisk støtte hertil i henhold til lov om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser (lovbekendtgørelse nr. 210 af 1. marts 2007).

Det må imidlertid forventes, at en gennemførelse af forslaget vil kunne medføre krav om en tilsvarende ordning, som er gældende for de videregående uddannelser. Det vil især kunne blive aktuelt for den forberedende voksenundervisning. For ordblindeundervisningen vil yderligere specialpædagogisk støtte kun blive aktuelt i helt særlige tilfælde, fx blinde ordblinde.

Det fremgår af forslagets artikel 14 om sanktioner, at sanktionerne blandt andet kan bestå af betaling af kompensation. Afdelingen for Grundskole og Folkeoplysning

går ud fra, at sanktionerne i artikel 14's forstand er indeholdt i dansk rets almindelige erstatningsregler.

Bemærkninger, der vedrører aldersgrænserne i SU- og SVU-lovgivningen

SU-Styrelsen har gennemgået aldersgrænserne i lovgivningen inden for Styrelsens område og er nået til det resultat, at de alle er objektivt begrundet i et legitimt formål inden for rammerne af dansk ret:

SU-loven

Lov om statens uddannelsesstøtte, jf. lovbekendtgørelse nr. 789 af 11. september 2003, indeholder 2 aldersgrænser vedrørende den studerende selv, en 18 års grænse og en 20 års grænse.

18 års aldersgrænsen: Det er efter § 2, stk. 1, nr.3, i SU-loven en betingelse for at få SU til ungdomsuddannelse eller videregående uddannelse, at den uddannelsessøgende er fyldt 18 år. Indtil dette tidspunkt er den uddannelsessøgende omfattet af forældrenes forsørgelsespligt. Der kan tidligst gives SU fra begyndelsen af det kvartal, der følger efter den dato, hvor den uddannelsessøgende er fyldt 18 år. Det hænger sammen med, at ydelser efter reglerne om børnefamilieydelse og børnetilskud bortfalder med udgangen af det kvartal, hvori den unge er fyldt 18 år. Denne aldersgrænse er således fastsat under hensyntagen til disse forhold.

20 års aldersgrænsen - SU til uddannelsessøgende over 20 år og uddannelsessøgende under 20 år i videregående uddannelse: Uddannelsessøgende over 20 år og uddannelsessøgende under 20 år i videregående uddannelse får tildelt SU uafhængigt af forældrenes indkomst, og de får tildelt SU med satsen for hjemmeboende, hvis de er hjemmeboende, eller satsen for udeboende, hvis de er udeboende. Se § 8 i SU-loven.

20 års aldersgrænsen - SU til uddannelsessøgende under 20 år i ungdomsuddannelse: Uddannelsessøgende, der er under 20 år og i gang med en ungdomsuddannelse, får tildelt SU på grundlag af forældrenes indkomstforhold, idet det ved tildeling af SU har været nødvendigt at foretage en vurdering af, hvordan de økonomiske midler, der er til rådighed på området, skal fordeles på de uddannelsessøgende. Se § 8, stk. 2, i SU-loven. I den prioritering er der truffet politisk beslutning om, at der skal tages hensyn til forældrenes indkomstforhold ved tildeling af SU til denne gruppe uddannelsessøgende. Det er dog kun tillægget til grundstipendiet, der reguleres i forhold til forældrenes indkomst. Der er mulighed for forhøjet studielån, når stipendiet er nedsat på grund af forældrenes indkomst. Endvidere får alle i denne gruppe som udgangspunkt tildelt SU med satsen for hjemmeboende. Se § 8, stk. 3, i SU-loven. Langt de fleste i denne gruppe bor faktisk hjemme. Hensigten med reglen om at tildele SU med hjemmeboendesatsen til disse unge har været at modvirke, at de helt unge støttemodtagere, der typisk er under gymnasial uddannelse eller i en skoleperiode under erhvervsuddannelse, flytter hjemmefra reelt eller proforma, for at opnå højere SU som udeboende. SU-reglerne giver mulighed for dispensation, så den uddannelsessøgende får SU med satsen for udeboende i tilfælde, hvor det er forståeligt, at den pågældende flytter hjemmefra, fx i tilfælde, hvor den uddannelsessøgendes forældre bor langt fra uddannelsesstedet, eller hvor transportforholdene mellem hjemmet og uddannelsesstedet er dårlige.

20 års aldersgrænse - SU til udenlandske statsborgere, der rejser ind i landet, før de fylder 20 år Efter § 61, stk. 1, nr. 4, i SU-bekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 469 af 3. juni 2003, får udenlandske statsborgere, der sammen med deres forældre har taget fast ophold i Danmark og ved indrejsen i landet ikke var fyldt 20 år, SU på samme betingelser som danske statsborgere til uddannelser i Danmark. Man har ikke ønsket at afskære personer, der i en så ung alder bosætter sig her i landet sammen med deres forældre, fra at få SU.

I SU-reglerne indenfor tildelingsområdet findes aldersgrænser vedrørende den uddannelsessøgendes familie, herunder søskende og børn, jf. § 25, stk. 4, i SU-loven om fradrag for søskende i forældreindkomsten, og § 62, stk. 2, nr. 1, i SU-bekendtgørelsen om pasning af egne børn under 12 år, samt § 19 c, stk. 1, nr. 1, i SU-bekendtgørelsen om forsørgertillæg.

II. Aldersgrænser i SVU

I lov om statens voksenuddannelsesstøtte (SVU), jf. lovbekendtgørelse nr. 319 af 20. marts 2007, findes der både øvre og nedre aldersgrænser.

Med voksen- og efteruddannelsesreformen, som blev vedtaget i Folketinget i maj 2000, skete der en målretning og forenkling af den offentlige involvering i støtte til dækning af mistet arbejdsfortjeneste i forbindelse med voksnes deltagelse i voksen- og efteruddannelse. Målretningen er bl.a. sket ved, at der til uddannelser i det ordinære uddannelsessystem kun gives SU, mens den højere støtte til voksne - SVU eller godtgørelse til deltagelse i erhvervsrettet voksen- og erhvervsuddannelse (VEU-godtgørelse) - gives til uddannelser i voksenuddannelsessystemet.

Baggrunden for SVU-loven er at skabe rammer for de offentlige uddannelser på voksen- og efteruddannelsesområdet, som sikrer, at voksne har adgang til at lære og udvikle kompetencer gennem hele livet. Sigtet er at give voksne et økonomisk grundlag for at deltage i undervisning på folkeskoleniveau, i gymnasial uddannelse og i videregående uddannelse. VEU-godtgørelse gives til voksnes deltagelse i erhvervsrettet uddannelse til og med erhvervsuddannelsesniveau.

Det fremgår af § 2, stk. 2, nr. 1, i SVU-loven, at der gives SVU til uddannelsessøgende, der er i alderen fra 25 år og op til 65 år, jf. dog stk. 2, hvorefter uddannelsessøgende, der er i alderen 20 og op til 25 år kan få SVU til forberedende voksenundervisning (FVU) og specialundervisning for voksne. Endelig er der med hjemmel i § 2, stk. 6, fastsat regler om, at aldersbetingelsen kan fraviges i forbindelse med jobrotation.

Generelle regler

Mindst 25 år

Som ovenfor nævnt skal man være fyldt 25 år for at få SVU. Baggrunden herfor er, at de unge uddannelsessøgende skal uddanne sig i det ordinære uddannelsessystem, hvor forsørgelsesgrundlaget er statens uddannelsesstøtte (SU). SVU dækker primært tabt arbejdsfortjeneste eller arbejdsmulighed ved deltagelse i uddannelse for voksne personer, der har tilknytning til arbejdsmarkedet. SVU er således for voksne, der parallelt med deres beskæftigelse vil videreudanne sig.

Op til 65 år

Den tidligere øvre grænse på 60 år blev med virkning fra 1. januar 2005 ændret til 65 år. Formålet med ændringen var at forbedre medarbejdernes mulighed for at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet, efter de er fyldt 60 år. Loven er efterfølgende ændret, således at den øvre aldersgrænse for SVU fra 1. juli 2009 følger pensionsalderen. Der er således sikret en sammenhæng mellem den øvre aldersgrænse for SVU og overgangen til pensionsalderen.

Fravigelser af alderskrav

20 – 24 år

Med SVU-loven er der givet adgang til, at unge uddannelsessøgende kan få SVU til deltagelse i FVU og specialundervisning for voksne. Alderskravet om at være fyldt 25 år er fraveget for at skabe overensstemmelse med mulighederne for at få VEU-godtgørelse ved deltagelse i bl.a. kompetenceafklarende forløb under grundlæggende voksenuddannelse, som kan bevirke, at den uddannelsessøgende skal gennemføre et FVU-forløb.

Under 25 år

For undervisning, der sker som led i jobrotation, er kravet om at være fyldt 25 år fraveget, fordi man har ønsket at videreføre disse regler fra den tidligere uddannelseslov.

Integrationsministeriets område

Lov om etnisk ligebehandling

Ved lov nr. 374 af 28. maj 2003 om etnisk ligebehandling er de af direktiv nr. 2000/43/EF omfattede samfundsområder med undtagelse af arbejdsmarkedet gennemført i dansk ret.

Loven indeholder forbud mod direkte og indirekte forskelsbehandling. Lovens forbud mod forskelsbehandling gælder for al offentlig og privat virksomhed, for så vidt angår social beskyttelse, herunder social sikring og sundhedspleje, sociale goder, uddannelse samt adgang til og levering af varer og tjenesteydelser, herunder bolig, der er tilgængelige for offentligheden. Forbuddet mod forskelsbehandling gælder endvidere for medlemskab af og deltagelse i en organisation, hvis medlemmer udøver et bestemt erhverv, samt de fordele, sådanne organisationer giver medlemmerne. Loven gælder ikke for udøvelse af aktiviteter af rent privat karakter.

Loven giver endvidere Institut for Menneskerettigheder kompetence til at behandle individuelle klager vedrørende racediskrimination uden for arbejdsmarkedet. Indførelsen af den individuelle klageadgang ligger ud over det af direktivet krævede.

Udlændingeloven

Særligt for så vidt angår udlændingeområdet lægger Integrationsministeriet til grund, at det fremgår af direktivforslaget, at det ikke omfatter udlændingeområdet, jf. artikel 3, stk. 5 i den danske udgave. I sin nuværende form kan bestemmelsen dog forstås således, at det kun er reglerne om *muligheden* for at indrejse og opholde sig i staten på, der falder uden for direktivet. Formuleringen bør derfor præciseres, så det klart fremgår, at også de betingelser, tredjelandsstatsborgere og statsløse personers *opholder sig på i medlemsstaten* falder uden for direktivet. Det bør lige-

ledes sikres, at "betingelser vedrørende ophold" også omfatter udvisning, afvisning, udrejse.

Alderskriteriet

Integrationsloven

Integrationsloven indeholder aldersgrænser for så vidt angår tilbud om introduktionsprogram, som retter sig mod voksne mennesker og iværksættes med henblik på at skabe mulighed for selvforsørgelse. Aldersgrænsen knytter sig til myndighedsalderen, men introduktionsprogrammet kan også efter en konkret vurdering tilbydes til uledsagede mindreårige asylansøgere. Disse aldersgrænser findes objektivt og rimeligt begrundet.

Integrationsloven indeholder endvidere enkelte bestemmelser om særlige tilbud og tilskudsordninger, som kan iværksættes i forhold til bestemte aldersgrupper. Disse bestemmelser er begrundet i behovet for en særlig indsats i forhold til disse aldersgrupper med henblik på at hjælpe de pågældende i uddannelse eller beskæftigelse. Bestemmelserne er således udtryk for positiv særbehandling.

Repatrieringsloven

Repatrieringsloven indeholder en aldersgrænse for så vidt angår udbetaling af hjælp til repatriering. Aldersgrænsen knytter sig til myndighedsalderen. Denne aldersgrænse findes objektivt og rimeligt begrundet.

Repatrieringsloven indeholder endvidere aldersgrænser for så vidt angår muligheden for at opnå reintegrationsbistand, som er knyttet til en antagelse om manglende muligheder for at skaffe sig et forsørgelsesgrundlag i hjemlandet på grund af alder og f.eks. helbredsforhold. Disse aldersgrænser er således udtryk for positiv særbehandling.

Samlet set vurderes forslaget ikke at have konsekvenser indenfor Integrationsministeriets område.

Det er endvidere Integrationsministeriets opfattelse, at der i visse tilfælde kan være saglige grunde til forskelsbehandling, f.eks. mellem forskellige trosretninger mv., og at det derfor er vigtigt, at der er den fornødne fleksibilitet i direktivforslagets bestemmelser.

Skatteministeriets område

Skatteministeriets lovgivning indeholder ikke bestemmelser med det sigte at diskriminere. Forslaget er imidlertid så bredt formuleret, at det umiddelbart kan medføre en del fortolkningsspørgsmål. Det oplyses, at skattelovgivningen indeholder en række afgrænsninger i forhold til alder. Dette gælder både mht. forholdet børn/voksne og ældre/pensionister, men også inden for disse kategorier, jf. børnefamilieydelsens 3 satser (afhængig af alder), og det i sidste samling gennemførte lovforslag om skatnedslag for seniorer, der fylder 64 år i 2010-16. Sidstnævnte omfatter således ikke andre aldersgrupper, herunder personer, der allerede er fyldt 64 år.

Transportministeriets område

Udgangspunktet for tiltag til at fremme ligebehandling uden for arbejdsmarkedet vil fortsat være "rimelig tilpasning". Sådanne tilpasninger kan forventes gennem-

ført, hvis de ikke medfører en ”uforholdsmæssig stor byrde” for den part, der har ansvaret for/konfronteres med kravet om relevant tilpasning.

Transportministeriet vil foretage en nærmere analyse af direktivets konsekvenser for ministeriets ressortområde.

Videnskabsministeriets område

Videnskabsministeriet vil foretage en nærmere analyse af direktivets konsekvenser for ministeriets ressortområde.

Kirkeministeriets område

Direktivet vurderes ikke at have konsekvenser indenfor Kirkeministeriets område, idet folkekirkens virksomhed og dens forhold til staten er undtaget fra direktivets anvendelsesområde.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Indenrigs- og Socialministeriet har nedsat en følgegruppe, som bl.a. har til opgave at foretage en analyse af forslaget konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og beskyttelsesniveauet, herunder tilgængeligheden til offentlige bygninger. Når resultatet heraf foreligger, vil det tilgå Folketingets Europaudvalg.

9. Høring

Forslaget er sendt i høring i Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold og blev drøftet på et møde i udvalget den 17. september 2008. Forslaget, jf. dets anvendelsesområde, vil også blive sendt til andre relevante organisationer i høring.

KL finder det problematisk, at alder indgår på lige fod med de resterende rettigheder. KL anmodede i forbindelse med høringen om EU traktatens artikel 13 om at alderskriteriet udgik. En tilsvarende anmodning fremsatte KL i forbindelse med høringen vedrørende direktiv 2000/78.

Løsningen med at indsætte en undtagelsesbestemmelse om at ulige behandling på grund af alder ikke er forskelsbehandling, såfremt der er et objektive og rimeligt begrundet legitime formål (artikel 6 i direktiv 2000/78 og artikel 2 stk. 6 i det nye direktivforslag) – er ikke en god løsning. Belært af erfaringerne fra EU retssagerne C-411/05, C-361/07, C-555/07, C88/08 og C-299/08 finder KL det nødvendigt, at der tages et klart forbehold for alder, og at det inddrages som diskriminationskriterium i direktivforslaget.

Alder bliver ofte brugt som et objektive kriterium dels i forhold til lovgivning dels i forhold til administration for eksempel: erhvervelse af kørekort, ret til stemmegivning ved demokratiske valg og meget mere. Det er alle disse lovmæssige og administrative bestemmelser som efter direktivets vedtagelse pludselig er potentiel EF-stridige og ulovlige.

Artikel 3 litra c) siger, at uddannelse er et af de områder, hvor direktivet finder anvendelse. KL finder at uddannelse er et nationalt anliggende at artikel 3 litra c) derfor bør udgå – uanset artikel 3 stk. 3. Derved er artikel 3 stk. 3 redundant og bør ligeledes udgå.

I artikel 7 indføres bestemmelser om klageadgang. KL finder at dette er et nationalt anliggende som allerede er reguleret via EF domstolens afgørelser. Artiklen bør udgå.

Artikel 8 omhandler i realiteten krav om omvendt bevisbyrde. KL finder, at dette selv om det kendes fra andre direktiver, at det er meget kritisabelt i forhold til retssikkerheden. KL skal anmode om at bestemmelsen udgår. KL skal erindre om de meget store betænkeligheder der fra dommers side kom til udtryk efter gennemførelsen af omvendt bevisbyrde i ligestillingssagerne.

Efter artikel 11 tilføjes: ”Medlemsstaterne tilskyndes at inddrage arbejdsmarkedets parter, i det omfang arbejdsmarkedet berøres”.

Artikel 13 om overholdelse er en nyskabelse. Dette er et nationalt anliggende og KL skal anmode om, at det udgår.

Artikel 14 om sanktioner har vi set flere forslag. Sanktionsbestemmelser er et nationalt anliggende i EF retten. Der er en eksisterende EF domstolspraksis der på en balanceret måde varetager de tværnationale hensyn. Bestemmelsen bør derfor udgå.

KL skal afslutningsvis takke for fremsendelsen af høringen og anmode om, at sagen efterfølgende behandles i Specialudvalget således, at der kan gives et klart mandat i de forestående europæiske forhandlinger til de danske forhandlere.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) har forstået direktivforslaget således, at det skal regulere beskyttelse mod forskelsbehandling uden for arbejdsmarkedet, og at det skal supplere de eksisterende direktiver for så vidt angår diskriminationskriterierne, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering. Det vil sige, at nærværende direktivforslag vedrører området social beskyttelse, sociale goder, uddannelse og adgang til varer og tjenesteydelser.

DA skal oplyse, at DA på den baggrund vil koncentrere sig om en række principielle væsentlige dimensioner af forslaget og vedrørende forskelsbehandlingsområdet, der rækker ud over direktivforslagets direkte og umiddelbare reguleringsøjemed, og som efter DA's opfattelse skal indgå i den danske samt europæiske politiske proces vedrørende direktivforslaget.

Der er efter DA's vurdering tale om, at man med forslaget bekræfter og forstærker en udvikling – herunder via EF-Domstolen – der ligger langt ud over den ramme for regulering, der umiddelbart kan læses af direktivet.

DA skal på det kraftigste understrege, at DA finder, at *alle* mennesker har ret til en retfærdig, fair og saglig behandling, og at *ingen* skal diskrimineres – det vil sige uden saglig grund forskelsbehandles. DA tager således afstand fra diskrimination af mennesker på baggrund af religion, tro, handicap, alder eller seksuel orientering.

Det er derimod efter DA's opfattelse en forudsætning for civilisation og demokrati, at mennesker legitimt kan behandles forskelligt i varierende retlige og civile sammenhænge. Efter DA's opfattelse er det helt nødvendigt, at man fra dansk politisk side fra regeringen til Folketinget gør sig forslaget og dets generelle implikationer på forskelsbehandlingsområdet helt klart. Forslaget kan efter DA's opfattelse også få implikationer for arbejdsmarkedet og det almindelige kernestof i arbejds- og ansættelsesretten. Det er herunder vigtigt, at man tager EF-Domstolens fortolkningsmetode med i betragtning allerede nu, når direktivet skrives og dermed i den politiske proces om vedtagelsen af et direktiv. Direktiverne på navnlig diskriminationsområdet skaber en retsikkerhed med hensyn til forhold, der i øvrigt i samfundet må betragtes som legitime. Med hensyn til alderskriteriet vil forslaget f.eks. medføre, at sådanne forhold fremover skal bedømmes ud fra et juridisk perspektiv, om de (undtagelsesvis) kan opretholdes og dermed genstand for tvivl og klagemål hos myndigheder, retsinstanser m.v.

Ophøjes til absolut beskyttelse

Direktivforslaget henviser bl.a. til Traktatens art. 6 samt forskellige internationale instrumenter, herunder i FN samt i den Europæiske Menneskerettighedskonvention, EU's charter m.v. særligt med hensyn til de i direktivet nævnte beskyttelseskriterier. Disse henvisninger er isoleret set korrekte, men det er vigtigt at erkende, at disse henvisninger ikke alene er "henvisninger i snæver forstand". Henvisningerne skal derimod ses som et element, der i sig selv ikke alene bekræfter, men også giver juridisk samt politisk rum for, at man via direktivforslaget bidrager til at regulere diskriminations- og forskelsbehandlingsområdet mere vidtgående og intenst end direktivforslaget selv.

DA skal bemærke, at disse internationale instrumenter er af mangeartet forskellig karakter og uens for de forskellige diskriminationskriterier. Dette medfører, at man f.eks. via nærværende direktivforslag giver alle de nævnte kriterier en juridisk absolut beskyttelse på allerhøjeste juridiske niveau via den højeste fællesnævner. DA kan konstatere, at man på diskriminationsområdet generelt og fejlagtigt opererer med en teori om, at beskyttelsesniveauer fra grunden må betragtes som et "retstomt rum", såfremt et område ikke er eller belægges med eksplicit lovgivning. Et eksempel på denne fejlslutning kan f.eks. henvises til almindelige forvaltningsretlige regler – herunder lighedsgrundsætningen og saglighedskravet i dansk offentlig ret, som jo vil være dækkende uanset nærværende direktivforslag!

Trædestensprincippet

Direktivforslaget vil som nævnt løfte beskyttelse op på det allerhøjeste niveau i den retlige trinfølge. Dette medfører dels den nævnte absolutte karakter af beskyttelsen, men også at det må formodes, at de bagvedliggende instrumenter, som er baggrund for direktivforslaget samt det nye direktiv, gensidigt anvendes til generelt at fortolkes gensidigt udvidende, da de jo bekræfter hinanden netop via direktivforslaget. Det medfører f.eks., at beskyttelselementer, som er eller kan indfortolkes i det ene instrument, men ikke i et andet via retspraksis vil blive fortolket ind i det andet instrument alene ud fra en formålsfortolkning. Det ene instrument anvendes således som trædesten for en beskyttelse på et andet område, og omvendt således at beskyttelsen alt andet lige konstant fremmes på et stadigt højere niveau.

Ingen lukket liste af beskyttelseskriterier

Der ligger i selve den nævnte henvisning i direktivforslaget og dermed den angivne baggrund for direktivforslaget i andre retsinstrumenter en principiel stillingtagen og virkning, som man allerede nu bør gøre sig klart: Der er ikke tale om en lukket liste af diskriminationskriterier heller ikke med vedtagelsen af dette direktivforslag. Det må vurderes, at man med tiden tillige på EU-niveau vil regulere andre af de ikke-forskelsbehandlingskriterier, som også ligger i de nævnte internationale instrumenter, hvor man i alt opregner mindst ca. 25 ikke forskelsbehandlingskriterier. Der må således på relativt kortere sigt imødeses et yderligere pres fra EU-niveau for at indsætte andre diskrimineringskriterier uden for og på arbejdsmarkedet.

Hertil kommer, at man som nævnt neden for ikke kan udelukke, at EF Domstolen på egen hånd – i kraft af bl.a. dette direktiv – lægger nye diskrimineringskriterier ind i sin praksis. Dette kan være kriterier, der er opregnet i de internationale instrumenter, eller det kan være helt nye kriterier, som EF Domstolen måtte finde frem til som forhold, der kan findes af en eller anden art i europæisk ret – herunder i national ret. Se bl.a. herom nedenfor.

Yderligere diskriminationsbeskyttelse

Man skal også gøre sig klart, at der heller ikke med dette direktivforslag er tale om en slutregulering af diskriminationsområdet. Det må tillige vurderes, at der på relativt kortere sigt må imødeses et yderligere pres fra EU-niveau for at indsætte nye og strammere diskrimineringsredskaber i direktiverne m.v. uden for og på arbejdsmarkedet. Hertil kommer, at man som nævnt nedenfor ikke kan udelukke, at EF Domstolen på egen hånd – i kraft af bl.a. dette direktiv – strammer beskyttelsesniveauet via sin praksis. Dette kan være stramninger, f.eks. forbud, der er opregnet i andre internationale instrumenter, visse medlemsstater, eller det kan være helt nye krav eller udvidende fortolkninger, som EF-Domstolen måtte kunne finde frem til.

Tage højde for EF-Domstolens fortolkningsmetode allerede nu

DA skal anbefale, at alle de indledende betragtninger, der skal indskrænke direktivets område, *flyttes* fra direktivets såkaldte betragtninger og *indsættes* i selve direktivteksten, da man kan frygte, at de ellers ikke tillægges vægt af EF-Domstolen eller fortolkes indskrænkende. Omvendt skal man tage højde for, at begreber i øvrigt i direktivet, hvis de ikke er meget skarpt formuleret i selve direktivets egentlige normerende tekst, vil blive fortolket udvidende henholdsvis indskrænkende afhængig af sagens karakter. DA skal i den forbindelse f.eks. henvise til EF-Domstolens afgørelser i dels den såkaldte Mangold-sag (C 144/04) fra 2006 og Coleman-sagen (C 303/06) fra 2008. Også andre afgørelser fra EF-Domstolen i og uden for arbejdsmarkedet kan dokumentere dette.

I Mangold-sagen kom EF-Domstolen frem til, at fællesskabsretten som sådan – som navnlig udviklet via praksis af EF-Domstolen selv – og ikke direktivet om forskelsbehandling indeholder det egentlig princip om forbud mod forskelsbehandling på grund af alder. Den fællesskabsretlige norm udfyldes nok af direktivet, men normen gælder uanset direktivet. I Coleman-sagen kom EF-Domstolen frem til, at da direktivet om forskelsbehandling skal bekæmpe alle former for forskelsbehandling, vil den gælde alle, således også en pårørende til en handicappet, hvor den pårørende påstod sig forskelsbehandlet på grund af sin tilknytning til en handicappet.

Man kan på baggrund af bl.a. ovennævnte vurdere, at direktiverne og deres udsagn som sådan ikke er afgørende for EF-Domstolens vurdering af de enkelte sager, og hvor langt beskyttelsesniveauet mod diskrimination reelt kan siges at være i EU.

Direktiverne bruges derimod af EF-Domstolen som en bekræftelse af, at den bagvedliggende ret er en del af EU-retten uanset dens juridiske styrke. Dette er jo bl.a. dette, som bekræftes i f.eks. dette direktivforslag, hvor man fra medlemsstaternes side direkte erklærer, at en række internationale instrumenter og EU-ret uanset forskellig juridisk styrke i forvejen er og fremover skal og kan anvendes af EF-Domstolen.

Det følger heraf, at EF-Domstolen formentlig vil kunne antage den fortolkning, at beskyttelse med hensyn til de ovennævnte forskelsbehandlingskriterier allerede eksisterer, jf. ræsonnementet i Mangold-dommen eller med henvisning til de principper i EU-retten, internationale instrumenter m.v., som direktivforslaget selv henviser afhængigt og absolut allerede er gældende i EU-retten og med en styrke, der ligger langt ud over f.eks. direktivets direkte udsagn og begrænsninger samt præciseringer. Allerede nu må man således på grundlag af afgørelsen i ovennævnte Coleman-sag vurdere, at begrebet ”ingen” i direktivforslaget art. 2 (*”1. I dette direktiv betyder princippet om ligebehandling, at ingen må udsættes for direkte eller indirekte forskelsbehandling af nogen af de i artikel 1 anførte grunde”*) mindst skal fortolkes i overensstemmelse med denne, således at ”ingen” gælder enhver med nogen som helst tilknytning af nogen art til de pågældende diskriminationskriterier. I samme retning kan formentlig begrebet ”nogen” i pågældende bestemmelse fortolkes.

På den baggrund må man f.eks. også vurdere, at det forhold, at direktivet betegner sig i art. 1 som givende (alene) en ”ramme for bekæmpelse” af forskelsbehandling som værende af meget begrænset juridisk værdi. Som eksempel kan tilsvarende nævnes betragtning 16) hvorefter: *”Enhver har frihed til at indgå aftaler, herunder frihed til at vælge en aftalepartner til en given transaktion. Dette direktiv bør ikke finde anvendelse på økonomiske transaktioner foretaget af private, for hvem disse transaktioner ikke udgør en faglig eller erhvervmæssig virksomhed.”* Dette er en klart stærkere bestemmelse end den tilhørende artikeltekst, hvorefter: *”Litra d) finder kun anvendelse på privatpersoner i det omfang, de udøver faglig eller erhvervmæssig virksomhed.”*

Her må man f.eks. nødvendigvis forholde sig til spørgsmål om tilfælde, hvor den private aktivitet kun udgør eller kan siges at udgøre en mindre eller alene accessorisk ”faglig eller erhvervmæssig virksomhed”, ligesom begreberne ”private” og ”økonomiske transaktioner” samt ”faglig eller erhvervmæssig virksomhed” levner stort rum for fortolkninger.

Også andre dele af direktivet må man vurdere vil blive tillagt en udvidende fortolkning af EF-Domstolen henset til direktivets baggrund og formål. Det gælder f.eks. art. 3, stk. 1 ”social beskyttelse”, ”sociale goder” og ”uddannelse”. Særligt vedrørende alder kan påpeges, at art. 2, stk. 6 tilsvarende indeholder et relativt stort fortolkningsrum.

DA har også noteret sig, at direktivforslaget på en række områder i foranledning godt nok bygger på elementer i eksisterende direktiver, men der er også nye formuleringer, der kan have indholdsmæssige betydninger. DA skal heller ikke undlade at bemærke, at man generelt uden refleksion i øvrigt og således også i almindelige privatretlige retsforhold overfører princippet om delt bevisbyrde, der er en undtagelse af det almindelige bevisbyrdeprincip.

Danske Handicaporganisationer (DH) takker for muligheden for at fremkomme med bemærkninger til Europa-kommissionens nyligt fremsatte forslag til direktiv om ligebehandling udenfor arbejdsmarkedsområdet. DH skal dog fremhæve, at en uges frist for at indkomme med bemærkninger til så omfattende et forslag, er meget uhensigtsmæssig. Det giver os ringe muligheder for at inddrage vores medlemsorganisationer, hvilket selvsagt er dybt problematisk. Det er ikke befordrende for den demokratiske proces, der skal sikre den organisatoriske opbakning til direktivet specifikt og EU's initiativer på handicapområdet generelt.

Når dette er sagt, vil vi gerne understrege, at vi betragter det som et positivt skridt, at Kommissionen endelig har fremsat et forslag til direktiv på dette område. Vi forventer, at den danske regering vil arbejde aktivt for vedtagelsen af direktivet, men samtidig vil vi også understrege, at der er et fundamentalt behov for at styrke visse bestemmelser i direktivforslaget med henblik på en effektiv diskriminationsbeskyttelse for personer med handicap samt de øvrige grupper, som direktivforslaget dækker.

Det er vigtigt at fremhæve, at vores bemærkninger naturligt primært tager udgangspunkt i de behov, der er for at sikre personer med handicap imod diskrimination. Det er det område, der interesserer os mest – og det er her, vi har vores særlige ekspertise.

DH betragter det som et helt nødvendigt skridt at sikre sammenlignelig beskyttelse imod diskrimination for alle grupper, der er dækket af Amsterdam-traktatens artikel 13. Det er ikke rimeligt, at man i øjeblikket har et de facto hierarki mellem de forskellige diskriminationsgrunde.

Det er positivt, at personer med handicap i fremtiden klart sikres imod de typer af diskrimination, som er dækket af parallelle direktiver gældende for andre grupper, dvs. direkte og indirekte forskelsbehandling, chikane samt tilskyndelse til forskelsbehandling. Desuden må det betragtes som positivt, at manglende rimelig tilpasning, som i arbejdsmarkedsdirektivet (2000/78/EF), nu generelt defineres som forskelsbehandling.

Yderligere er der så i direktivforslagets artikel 4 fastsat en forpligtelse til i rimeligt omfang at sikre lige adgang og tilgængelighed til varer, tjenester etc., hvilket set fra DH's synspunkt er et konstruktivt element.

Vi er dog dybt bekymrede i forhold til fortolkningen af og konsekvenserne ved disse bestemmelser, ikke mindst undtagelserne fra dem, mere herom nedenfor.

DH mener, at dansk støtte til direktivforslaget vil være i overensstemmelse med den øgede vægtning af rettigheder og beskyttelse imod diskrimination, der er blevet

en integreret del af dansk handicappolitik, særligt i lyset af Danmarks tilslutning til FN's konvention om rettigheder for personer med handicap.

DH deler Kommissionens opfattelse, som den er fremsat i dennes konsekvensvurdering af direktivforslaget, nemlig at direktivforslaget på nær meget få detaljer ikke pålægger medlemsstaterne forpligtelser, som ikke er indeholdt i konventionen. Samtidig må det dog understreges, at en gennemførelse af direktivforslaget i dansk ret, som det fremstår på nuværende tidspunkt, ikke i sig selv vil kunne udgøre en fyldestgørende efterlevelse af FN-konventionen. Områder som eksempelvis adgang til retsvæsenet, familierettigheder, deltagelse i det politiske liv, adgang til kulturlivet, tilgængelighed til det offentlige rum samt adgangen til information og kommunikation, herunder eksempelvis tilgængelige informationsformater og tegnsprog, er ikke dækket af direktivforslaget, men i FN-konventionen findes vægtige bestemmelser om disse forhold.

Derudover er en hel række af de forpligtelser for offentlige instanser til aktivt at fremme deltagelsen for personer med handicap i samfundet, som er indeholdt i konventionen, ikke dækket af direktivforslaget. Vi mener ikke, at det er tilfredsstillende, at direktivforslaget på så mange områder har en lavere overliggende end konventionen, når det gælder forebyggelse og bekæmpelse af diskrimination af personer med handicap. Konventionen og direktivet må kunne ses som instrumenter, der supplerer hinanden og må som sådan ses som retskilder, der til sammen kan være med til at sætte rammer for dansk lovgivning vedrørende ligebehandling af personer med handicap. Således er der brug for en højere grad af overensstemmelse mellem konventionens principper og direktivteksten.

Nedenfor følger specifikke bemærkninger til de enkelte bestemmelser i direktivforslaget.

Artikel 1

Det skal bemærkes, at direktivet kun kan dække de områder, der er omfattet af EU's kompetence, hvilket også anføres i de indledende betragtninger til direktivforslaget. Dette er ligeledes illustreret ovenfor under bemærkningerne om sammenhængen med FN's konvention om rettigheder for personer med handicap.

Det skal således tages med betydelige forbehold, når det i artikel 1 hedder, at hele spektret udenfor arbejdsmarkedet er dækket. En yderligere klargøring af anvendelsesområdet er som følge heraf nødvendig med henblik på en gennemskuelig og effektiv gennemførelse af direktivet i medlemsstaternes lovgivning.

Derudover skal kommende dansk diskriminationslovgivning i forhold til handicap tage højde for, at direktivforslaget ikke dækker alle relevante aspekter af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap. I den sammenhæng ville det være naturligt, og i overensstemmelse med EU's tilslutning til FN-konventionen, ikke at lade selve direktivteksten anlægge en så indsnævret fortolkning af, hvor langt EU-kompetencen går, når det gælder vigtige områder for personer med handicap, se eksempelvis bemærkningerne vedr. uddannelsesområdet til artikel 3 nedenfor.

Artikel 2, stk. 2, litra b)

DH foreslår, at bestemmelsen præciseres med henblik på at sikre, at den udtrykkeligt omfatter diskrimination på baggrund af handicap ved associering. Som bestemmelsen er formuleret nu, kan den læses sådan, at diskrimination kun kan knytte sig til en bestemt person med et bestemt handicap. Således vil fx forældre, der diskrimineres som følge af tilknytningen til et barn med handicap ikke være eksplicit dækket af bestemmelsen om indirekte diskrimination. Dette er åbenlyst urimeligt, jf. den nyligt afsagte kendelse i den såkaldte Coleman-sag, og derfor skal teksten formuleres, så der ikke opstår tvivl om dette.

Artikel 2, stk. 5

Det skal bemærkes, at det, som ovenfor anført, er positivt, at manglende rimelig tilpasning, jf. forslaget artikel 4, stk. 1, litra b), er defineret som forskelsbehandling. Det er imidlertid vigtigt at forstå, at manglende adgang og tilgængelighed for personer med handicap kan afhjælpes gennem generelle bestræbelser og andre foranstaltninger (universelt design mv.) på at gøre ligebehandling og tilgængelighed til en del af de tilbud, der udbydes offentligt. Dette er der taget delvis højde for i artikel 4, stk. 1, litra a), men det er for DH uklart, hvilken retlig status overtrædelser af disse bestemmelser har. Vil sådanne overtrædelser skulle forstås som forskelsbehandling, eller er det noget andet?

Det er helt centralt at holde sig for øje, at den diskrimination af personer med handicap, som ligger i ikke at tilpasse samfundet til alle mennesker, i lige så høj grad som andre typer af diskrimination udgør betydelige hindringer for fuld deltagelse i samfundslivet for personer med handicap. Det kan tydeligt ses af de barrierer, der er skabt inden for fx. byggeri, transport og kommunikation gennem de seneste mange årtier. Det er den type diskrimination, som artikel 4, stk. 1, litra a) tager delvist fat på. Det må derfor sikres, at manglende efterlevelse af denne bestemmelse i lige så høj grad som direktivets øvrige anti-diskriminationsbestemmelser har bindende retsvirkning, samt at der er knyttet effektive sanktioner til manglende efterlevelse.

Artikel 2, stk. 6

DH ser det som en risiko, at muligheden for at forskelsbehandle på baggrund af alder kan benyttes til indirekte at diskriminere personer med handicap. Frekvensen af personer med handicap blandt ældre borgere er højere end frekvensen blandt yngre borgere. Der er personer, der først bliver handicappede, efter at de er blevet "gamle". Særligt derfor vil en beskyttelse mod indirekte diskrimination af denne gruppe på grund af handicap være væsentlig.

Det skal derfor præciseres, at det udelukkende er kravet om et forbud mod diskrimination på baggrund af biologisk alder, som der kan gøres undtagelser fra. Det skal også præciseres, at der ikke er mulighed for at diskriminere på baggrund af sammenhængen mellem alder og handicap. Dette vil være i overensstemmelse med den generelle målsætning fra EU's side om at bekæmpe multipel diskrimination.

Artikel 2, stk. 7

Indskrænkningerne af direktivets gyldighed i forhold til aktuarmæssige og statistiske beregninger udgør et væsentligt problem, da sådanne beregninger må forventes

at blive benyttet i forbindelse med fx pensionsordninger, sundhedsforsikringer og kriterier for långivning.

Der synes dermed at opstå en modsigelse af artikel 12 i FN's konvention om rettigheder for personer med handicap vedr. retlig handleevne, som også berører den lige ret til at opnå lån og ejendomsret, artikel 25 om lige ret til sundhed samt samme konventions artikel 28, stk. 2, litra e) om pensionsordninger.

Den tilsvarende bestemmelse i det parallelle direktiv, om ligebehandling i forhold til køn fra 2004, indeholder snævrere muligheder for medlemsstaterne i henseende til at tillade forskelsbehandling på dette punkt. DH er derfor meget forundret over valget af et større råderum i forhold til handicap. DH foreslår, at der som minimum specificeres meget klare kriterier for, hvornår handicap kan indgå som en faktor i aktuarmæssige og statistiske beregninger. Som bestemmelsen er formuleret nu, er det ikke klart, hvornår handicap kan indgå og under hvilke betingelser.

Derudover mener DH, at det er relevant at rejse spørgsmålet om, hvorvidt lige adgang til forsikringslignende ordninger ikke er en opgave, der bør løses solidarisk enten af forsikringstagerne i fællesskab eller af samfundet som sådan. Dette er eksempelvis i overensstemmelse med den nuværende tilgang, når det gælder gruppe-livsforsikringer og øvrige lignende kollektive forsikringer.

Artikel 2, stk. 8

Det skal bemærkes, at en tilsvarende bestemmelse ikke er fastsat i de parallelle direktiver om henholdsvis ligebehandling i forhold til køn og race. For DH er den praktiske betydning af en sådan bestemmelse uklar i forhold til gruppen af personer med handicap. DH savner en konkret begrundelse for bestemmelsens optræden i forslaget, ikke mindst i forhold til dets konsekvenser for gruppen af personer med handicap.

Artikel 3, stk. 1, litra a)

Bestemmelserne vedr. aktuarmæssige og statistiske data i artikel 2, stk. 7, kan tænkes at have indflydelse på rækkevidden i forhold til visse sociale sikringsordninger og sundhedsordninger. DH finder en afklaring af dette spørgsmål helt nødvendig. Det er vigtigt, at der ikke kan finde diskrimination sted. Der skal være fuld og lige adgang for alle til sociale sikrings- og sundhedsordninger.

Artikel 3, stk. 1, litra d)

En indskrænkning, der ligner den i litra d), findes ikke i de parallelle direktiver vedr. henholdsvis race og køn. Indskrænkningen rejser nogle spørgsmål i forhold til, hvilken status tilbud, som udbydes af eksempelvis private foreninger og andre typer af non-profit foretagender, har i forhold til direktivets anvendelsesområde. I Danmark kunne dette fx være andelsboligforeninger. DH efterlyser en afklaring af dette spørgsmål. DH savner en konkret begrundelse for, at indskrænkningen skulle være særligt relevant i dette direktivforslag.

Artikel 3, stk. 2

Det skal bemærkes, at dette er et område, hvor FN's konvention om rettigheder for personer med handicap indeholder væsentlige bindende bestemmelser.

Artikel 3, stk. 3

En lignende indskrænkning i forhold til uddannelse findes ikke i det parallelle direktiv vedr. race.

Det skal bemærkes, at indskrænkningen tilsyneladende åbner for, at hensyn til organisering, herunder formentlig også økonomiske hensyn, kan gå forud for eksempelvis hensynet til en elev med et handicap, fx i forhold til at sikre inklusion i mainstream skolesystemet. Dette finder DH fuldstændig uacceptabelt. Som minimum må dette tages i betragtning ved en dansk implementering af direktivet. Det må ikke være sådan, at man kan diskriminere personer med handicap på nogen måde eller noget sted i undervisningssystemet. Organiseringen af undervisningen kan i sig selv være diskriminerende.

Der er fastlagt vigtige bindende rettigheder på uddannelsesområdet i FN's konvention om rettigheder for personer med handicap, og eftersom EU har tilsluttet sig konventionen, er man i lige så høj grad som medlemsstaterne bundet af denne. DH er opmærksom på, at EU har en begrænset kompetence i forhold til uddannelsesområdet. Men der er intet i traktaten, der tilsiger, at denne begrænsning lige nøjagtig er relevant i forhold til specialundervisning og organisationen omkring denne. Det synes på den baggrund at være en fuldstændig uhensigtsmæssigt og arbitrær disposition at lade en indskrænkning af direktivets rækkevidde gå på dette og på den måde sætte spørgsmålstegn ved den fulde og hele tilslutning til FN-konventionens principper om et inkluderende skole system – disse principper har været den internationalt anerkendte politiske linje siden først i halvfemserne.

I forhold til artikel 3 generelt skal det konkluderes, der må forventes betydelige fortolkningsproblemer i henseende til afgrænsningen af de politikområder, hvor direktivet har gyldighed. Så meget desto vigtigere vil det være at sikre en bred lovgivning i Danmark, der går videre end direktivet, sådan at afgrænsningsproblemer ikke kommer til at stå i vejen for en effektiv og gennemskuelig beskyttelse mod diskrimination af personer med handicap i Danmark.

Artikel 4, stk. 1, litra a)

Det skal bemærkes, at noget synes at være faldet ud af den danske oversættelse af Kommissionens forslag. Af den engelsksprogede version af forslaget fremgår det, at tilpasningerne skal ske "in anticipation", dvs. under en generel forudsætning om, at personer med handicap benytter tjenester osv. Dette lille begreb er yderst centralt, idet det introducerer en proaktiv forpligtelse til at sikre ligebehandling af personer med handicap. Der må derfor foretages en ændring af den danske oversættelse!

Indskrænkningerne af litra a), der går på tilvejebringelsen af alternativer eller grundlæggende forandringer, er dybt problematiske. Som eksempel kan nævnes tilgængelighed til hjemmesider. Det kan i nogle tilfælde kræve grundlæggende forandringer at sikre en hjemmesides tilgængelighed. Men tilgængeligheden vil i mange tilfælde jo være en forudsætning for, at man kan benytte sig af en offentlig eller privat ydelse. DH savner som minimum en klarlæggelse af, hvad disse indskrænkninger indebærer.

DH står uforstående overfor, at det mere velkendte kriterium om uforholdsmæssigt store byrder ikke er tilstrækkeligt i denne sammenhæng, særligt i lyset af at relevante tilpasninger langt fra altid koster ekstra ressourcer.

Indskrænkningerne af bestemmelsen kan komme til at stå i vejen for, at strukturel forskelsbehandling kan bekæmpes ved hjælp af direktivet. Det er således yderst centralt, at deres rækkevidde begrænses så meget som overhovedet muligt.

DH efterlyser, at bestemmelsen refererer til begrebet universelt design, som er gennemgående i FN-konventionen. En sådan tilgang vil kraftigt nedsætte behovet for tilpasninger i konkrete tilfælde. En tilgang gående på realisering af universelt design i forhold til nye varer og tjenesteydelser ville være et særdeles nødvendigt skridt. Særligt vil det være relevant at koble en sådan tilgang til eksisterende og kommende europæiske standarder, sådan at tilgængelighed ville være klart defineret i hele EU. Dette ville også øge gennemskueligheden af bestemmelsen for aktører på markedet. DH foreslår derfor, at manglende efterlevelse af europæiske standarder vedr. tilgængelighed for personer med handicap indskrives i artikel 4 som en form for diskrimination.

DH ser desuden et behov for at præcisere, at bestemmelsen ikke kun drejer sig om fysisk tilgængelighed for eksempelvis kørestolsbrugere. Personlig assistance, tilvejebringelsen af information i alternative formater og tolkebistand, herunder tegnsprogstolkning, er eksempler på relevante tilpasninger, som efter DH's opfattelse ikke må kunne fortolkes ud af direktivet. Derfor bør artikel 4 reformuleres med henblik på også at inkorporere disse aspekter af adgangen for personer med handicap.

Artikel 4 stk. 2

Det skal bemærkes, at der åbnes for en hel række muligheder for at begrunde undtagelser fra artikel 4, stk. 1. DH foreslår derfor, at der som en yderligere afbalance-ring af disse mulige begrundelser også indføres et kriterium, der går på de mulige fordele for andre borgere og samfundet generelt, som tilpasninger til fordel for personer med handicap i rigtig mange tilfælde indebærer. Som eksempel kan blot nævnes, at øget tilgængelighed for kørestolsbrugere og gangbesværede i offentlige transportmidler også kan give betydelige fordele for personer i følgeskab med småbørn, med barnevogne, cykler eller bagage. Hertil kommer den ikke ubetydelige effekt i form af forbedring af arbejdsmiljøet i bred forstand.

Yderligere står DH i overensstemmelse med bemærkningen ovenfor til litra a) i nærværende artikel uforstående overfor, at det er nødvendigt at indføre en række undtagelser udover den velkendte om uforholdsmæssigt store byrder. Vi efterlyser derfor en begrundelse af denne disposition. Man kommer let i tvivl om, hvorvidt man reelt vil afskaffe diskrimination af personer med handicap.

Artikel 5 og 6

Disse artikler sikrer muligheden for en effektiv dansk lovgivning til fremme af reelt lige muligheder for personer med handicap. Dette betragter DH som meget positivt og opfordrer samtidig indtrængende den danske regering til at følge dette spor i

overensstemmelse med FN's konvention om rettigheder for personer med handicap.

Artikel 7, stk. 1

Multipel diskrimination skal indgå som et element i klagebehandlingen. Dette skal præciseres i direktivet.

Artikel 7, stk. 2

Handicapfaglig ekspertise skal indgå i vurderingen af sager om handicap. Direktivforslaget skal åbne for denne mulighed, sådan at vurderingen ikke udelukkende baseres på juridisk ekspertise. Behovet kan ikke opfyldes fuldt ud ved at lade fx organisationer af personer med handicap indtræde på klagerens side i en sag. Også selve vurderingen af sagen bør være baseret på handicapfaglig viden. Det er et faktum, at kun ganske få juridiske eksperter har viden om handicapområdet, der kan sikre, at de særlige forhold/oplevelser ved at have et handicap kommer til vurdering i forbindelse med afgørelse af sager om diskrimination.

Artikel 10

Omfanget af informationsindsatsen skal præciseres yderligere. Det er vigtigt at få fastslået, at indsatsen ikke kun skal rette sig imod de grupper, som kan komme til at stå over for diskrimination. Også udbydere af varer og tjenesteydelser skal modtage fyldestgørende information om deres proaktive pligter i henhold til direktivet. Desuden foreslår DH, at det overvejes at pålægge medlemsstaterne en forpligtelse til at udvikle redskaber, der kan støtte offentlige og private vare- og tjenesteudbydere i at leve op til direktivets bestemmelser.

Derudover skal det fremgå klart af direktivet, at informationsindsatsen som helhed skal tilrettelægges på en måde, der sikrer tilgængelighed for personer med handicap af alle typer, herunder eksempelvis information i tilgængelige formater, på tegnsprog og forfattet i klar og let forståelig tekst.

Artikel 11

DH vil opfordre til, at man allerede nu efterlever artiklens ånd og med baggrund i denne indleder en formel og substantiel involveringsproces af organisationer, af personer med handicap og andre relevante grupper, både på europæisk og nationalt plan med henblik på at sikre en tæt dialog om direktivets udformning og implementering.

Artikel 13

DH vil opfordre til, at den gennemgang af dansk lovgivning, som bestemmelsen indebærer, sammentænkes med den gennemgang af dansk lovgivning, som gennemføres med henblik på ratifikation af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap. En sådan sammentænkt gennemgang bør bestå i en tæt konsultation af handicapbevægelsen og involvere direkte inddragelse af denne.

Artikel 15, stk. 2

DH savner i høj grad en begrundelse for, at der kan gives forlængelse af fristen for implementering, for så vidt angår direktivforslagets artikel 4. Det har ikke været muligt at finde en sådan i Kommissionens lovforberedende arbejder. Hvis begrun-

delsen er, at det skønnes at være vanskeligt at leve op til artikel 4, er der så meget desto større grund til at give dens bestemmelser retlig virkning så hurtigt som muligt. Den reelle forskelsbehandling af personer med handicap, som manglende efterlevelse af principperne i artikel 4 indebærer, er nemlig ensbetydende med stærke begrænsninger for lige samfundsdeltagelse.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) bemærker, at direktivforslaget regulerer beskyttelse mod forskelsbehandling uden for arbejdsmarkedet og således supplerer de eksisterende direktiver, for så vidt angår diskriminationskriterierne, religion, tro, handicap, alder eller seksuel orientering. Som konsekvens heraf vil direktivforslaget vedrøre området om socialbeskyttelse, sociale goder, uddannelse og adgang til service- og tjenesteydelser.

Indledningsvis skal FA henlede opmærksomheden på, at vi finder det problematisk, at alder indgår på lige fod med de resterende rettigheder. Alder bliver ofte anvendt som et objektive kriterium dels i forhold til lovgivning dels i forhold til administration f.eks. af erhvervelse af kørekort, ret til stemmeafgivning ved demokratiske valg og m.m. Det er alle disse lovmæssige og administrative bestemmelser, som efter direktivets vedtagelse pludselig er potentielt EF stridige og ulovlige.

Det betyder også, at forslaget bekræfter og forstærker en udvikling, herunder via EF domstolen, der ligger langt ud over den ramme for regulering, som umiddelbart kan læses af direktivet. Den forslåede løsning med at indsætte en undtagelsesbestemmelse om, at ulige behandling pga. af alder ikke er forskelsbehandling, såfremt der er et objektive og rimelig begrundet legitimt formål (art. 2 stk. 6 i direktivforslaget), er ikke en god løsning. FA finder det derfor nødvendigt, at der tages et klart forbehold for, at alder inddrages som diskriminationskriterium i direktivforslaget.

Om uddannelse siger direktivforslagets artikel 3 litra C, at uddannelse er et af de områder, hvor direktivet finder anvendelse. FA finder, at uddannelse er et nationalt anliggende, og at artikel 3 litra C derfor bør udgå.

Vedrørende spørgsmålet om klageadgang anføres i artikel 7 en bestemmelse herom. FA finder, at dette er et nationalt anliggende, som allerede er reguleret via EF domstolens afgørelser og må derfor anbefale, at artikel 7 udgår af direktivforslaget.

Hvad angår artikel 8 om bevisbyrde, er det FAs opfattelse, at der i realiteten her indføres en omvendt bevisbyrde. FA skal anføre, at vi finder dette kritisabelt, uanset at det kendes fra andre direktiver, men finder ikke, at det bør anvendes i forbindelse med dette direktivforslag, og skal derfor bede om at bestemmelsen om bevisbyrde udgår.

I artikel 11, der omhandler dialog med relevante berørte parter, skal vi anmode om, at der tilføjes følgende formulering ”medlemsstaterne tilskyndes til at inddrage arbejdsmarkedets parter i det omfang arbejdsmarkedet berøres”. Dette harmonerer også med artikel 16 i direktivforslaget, der omhandler arbejdsmarkedets parter i forbindelse med en udarbejdelse af en rapport om anvendelsen af direktivet. Vi ser derfor gerne, arbejdsmarkedets parter rykket frem også til artikel 11.

Artikel 13 om overholdelse er en ny bestemmelse, og FA er af den opfattelse, at der her er tale om et nationalt anliggende, og at artikel 13 derfor bør udgå.

Om Artikel 14, der handler om sanktioner, skal FA anføre, at dette er et nationalt anliggende i EF retten, og bestemmelsen bør derfor udgå, idet EF domstolspraksis varetager de tværnationale hensyn, og at der derfor ikke specifikt, som der anføres i forslaget, bør anføres typer af sanktioner.

Afslutningsvis anfører FA, at der i direktivforslaget henvises til Traktatens artikel 6 samt forskellige internationale instrumenter i FN samt i den Europæiske menneskerettighedskonvention EU's charter mv. særligt med hensyn til de i direktivet nævnte beskyttelseskriterier. Uanset at disse henvisninger er korrekte, er det væsentligt, at der ikke er tale om henvisninger i snæver forstand, men at de skal ses som et element, der giver juridisk mulighed for, at man via direktivforslaget bidrager til at regulere diskrimination og forskelsbehandlingsområdet mere vidtgående og intens end selve direktivforslaget

FA finder det uheldigt, idet direktivforslaget får en meget bredere anvendelse, end det fremgår af selve direktivforslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er som udgangspunkt positiv over for en styrket indsats mod diskrimination og bakker op om håndhævelsen af menneskerettighederne.

På arbejdsmarkedet er der i dag i dansk lovgivning forbud mod forskelsbehandling på grund af alder, handicap, køn, race og etnisk oprindelse, religion og tro samt seksuel orientering. Uden for arbejdsmarkedet er der forbud mod forskelsbehandling på grund af køn, race og etnisk oprindelse. Der er således ikke i dag forbud mod diskrimination udenfor arbejdsmarkedet i forhold til alder, handicap og religion eller tro.

Forslaget til direktiv, som det er fremlagt, giver dog anledning til en række mere specifikke betænkeligheder, særligt af juridisk karakter, idet forslaget indeholder en række vagt afgrænsede bestemmelser og ligeledes vagt udformede undtagelser for direktivets anvendelsesområde. Dette kan medføre, at rettighedernes omfang reelt vil skulle fastlægges ved domstolskontrol. Der bør derfor arbejdes på en afklaring af rettighederne under de videre forhandlinger.

Endelig er det nødvendigt at få belyst en række spørgsmål vedrørende forslagets nærmere juridiske og økonomiske konsekvenser - herunder rækkevidden af flere mere generelle afgrænsede bestemmelser, inden en nærmere holdning fastlægges.

Regeringen vil arbejde for en afklaring af de afgrænsnings- og fortolkningsspørgsmål, der knytter sig til direktivforslaget, navnlig i relation til beskyttelsen mod forskelsbehandling på grund af alder og handicap.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

En enkelt medlemsstat har i første omgang givet udtryk for stor skepsis over forslaget, mens de øvrige i varierende grad må forventes at støtte forslagets principper. Alle forventes dog i lighed med Danmark at have behov for afklaring af en række elementer i forslaget. Hertil kommer, at det er vurderingen, at der i forbindelse med forslagets behandling har vist sig en større skepsis end oprindeligt. ***Forslaget har været behandlet på en række arbejdsgruppemøder under det spanske formandskab, hvor hele forslaget har været drøftet. Medlemsstaterne har fortsat mange uafklarede spørgsmål om fx direktivets rækkevidde, begrebsanvendelse og juridiske fortolkning.***

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmøderne (EPSCO) den 8. juni 2008 og den **30. november 2009**.

3. Bidrag til DER: Europa 2020 – En ny strategi for vækst og beskæftigelse

a) EU mål for social inklusion, særligt gennem reduktion af fattigdom

c) Bidrag fra Beskæftigelseskomiteen (EMCO) vedrørende EU2020 strategien

- Præsentation ved formanden for EMCO

d) Bidrag fra Komiteen for social beskyttelse (SPC) vedrørende EU2020 strategien

- Præsentation ved formanden for SPC

e) Kommissionens dialog med medlemslandene om de nationale mål for beskæftigelsen og social inklusion/reduktion af fattigdom

- Information ved Kommissionen

Nyt notat

1. Resumé

Under dette punkt vil formændene for beskæftigelseskomiteen (EMCO) og komiteen for social beskyttelse (SPC) præsentere bidrag fra de to komiteer. Formandskabet forventer debat på rådsmødet om målene for social inklusion.

2. Baggrund

Europa 2020-strategien forventes i 2010 at afløse Lissabon-strategien for vækst og beskæftigelse og bidrage til at styrke rammen for samarbejdet om reformer, der kan øge vækst og beskæftigelse i medlemslandene.

Det Europæiske Råd (DER) vedtog på forårstopmødet i marts et første sæt konklusioner om den nye strategi, herunder om mål på EU-niveau og forventes at vedtage den samlede strategi på topmødet i juni.

Strategien forventes bl.a. at indeholde fem konkrete målsætninger for EU, som skal opfyldes inden 2020, herunder at social inklusion skal fremmes, navnlig gennem reduktion af fattigdom. DER ville på sit møde i juni 2010 vende tilbage til den nærmere udformning heraf.

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant

4. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

5. Formål og indhold

a) Formandskabet har med udgangspunkt i det under e) nævnte papir fra Komiteen for Social Beskyttelse fremsendt en note til Rådet med spørgsmål om Rådets holdning til formuleringen af et EU- mål og de hertil relaterede indikatorer.

c) Beskæftigelseskomitéen forventes at fremlægge synspunkter på flere af strategiens elementer, herunder bl.a. nationale beskæftigelsesmål, flaskehalse på arbejdsmarkedet og styringsmæssige aspekter vedrørende strategien. Komiteen forventes således at rådgive Rådet i spørgsmålet om at sikre et passende ambitionsniveau på nationalt niveau i arbejdet med fastlæggelsen af nationale mål med henblik på at nå det overordnede mål for beskæftigelsen på 75 pct. i 2020.

d) Komitéen for Social Beskyttelse har foreslået, at målingen af risiko for fattigdom i EU tager udgangspunkt i følgende indikatorer:

- I. antallet af personer, som er i risiko for relativ fattigdom og/eller
- II. antallet af personer, der lider af materielle afsavn og/eller
- III. antallet af personer boende i husstande, hvor ingen er i beskæftigelse.

Medlemsstaterne og Kommissionen anmodes i øvrigt om:

- at opdatere deres plan for udvikling af indikatorer med henblik på, at disse fuldt ud reflekterer, at fattigdom og social udstødelse er multidimensionelle fænomener;
- at fremskynde arbejde med at forbedre målemetoder for materielle afsavn, konstant fattigdom, absolut fattigdom, risiko for fattigdom målt over tid, nye målemetoder for eksklusion fra arbejdsmarkedet samt metoder til at måle de sociale systemers omfordelingseffekt, herunder også for så vidt angår naturalydelse;
- over tid at forbedre kvaliteten af de underliggende data samt forbedre kapaciteten til at måle livsvilkårene for de mest udsatte grupper.

Medlemsstaterne har frihed til selv at fastsætte nationale mål på basis af de mest hensigtsmæssige indikatorer i en national sammenhæng. Medlemsstaterne skal rapportere, hvorledes de nationale indikatorer bidrager til opnåelsen af det mål, der er fastsat på EU- niveau.

e) Kommissionen forventes under dette punkt at orientere om de drøftelser, der har fundet sted mellem Kommissionen, formandskabet og medlemsstaterne om de nationale mål.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og beskyttelsesniveauet

Fastsættelsen af et EU-mål giver ikke i sig selv anledning til finansielle konsekvenser. Den efterfølgende fastsættelse af et dansk mål kan føre til konsekvenser afhængig af udformningen og opfølgningen heraf.

9. Høring

Sagen forventes drøftet på møde i Specialudvalget den 31. maj.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan generelt tilslutte sig, at der gøres en indsats for at fremme beskæftigelse, social inklusion og bekæmpe fattigdom i EU. Regeringen er ikke tilhænger af, at der fastlægges et mål for fattigdom baseret på et relativt indkomstbegreb.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er principiel enighed om, at der skal gøres en indsats for at fremme beskæftigelse, social inklusion og bekæmpe fattigdom i EU.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

3. Bidrag til DER: Europa 2020 – En ny strategi for vækst og beskæftigelse

b) Forslag til Rådsbeslutning om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker, KOM(2010)193 final - Generel tilgang

Nyt notat.

1. Resumé

Kommissionen har den 27. april 2010 fremlagt forslag til retningslinjer for medlemslandenes beskæftigelsespolitikker. Forslaget til beskæftigelsesretningslinjer forventes godkendt på EPSCO's møde den 7. juni 2010.

Retningslinjerne revideres i forbindelse med, at Europa 2020 strategien afløser Lissabon-strategien fra 2000. Sammen med de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer udgør beskæftigelsesretningslinjerne en ramme for koordineringen af medlemslandenes strategier for vækst og beskæftigelse. Beskæftigelseskomiteen (EMCO) forventes i henhold til traktaten art. 148 at fremlægge en udtalelse om Kommissionens forslag til beskæftigelsesretningslinjer.

2. Baggrund

Europa 2020 strategien forventes i 2010 at afløse Lissabon-strategien for vækst og beskæftigelse og bidrage til at styrke rammen for samarbejdet om reformer, der kan øge vækst og beskæftigelse i medlemslandene.

Det Europæiske Råd (DER) vedtog på forårstopmødet i marts et første sæt konklusioner om den nye strategi, herunder om målsætninger på EU-niveau, og forventes at vedtage den samlede strategi på topmødet i juni.

Strategien forventes bl.a. at indeholde fem konkrete målsætninger for EU, som skal opfyldes inden 2020:

- Mindst 75 pct. af de 20-64 årige skal være i beskæftigelse
- Mindst 3 pct. af EU's BNP skal investeres i forskning og udvikling, og der vil i tillæg hertil skulle udvikles en outputbaseret indikator for forskning, udvikling og innovation.
- De såkaldte 20:20:20 klima- og energimål¹ skal være opfyldt (inkl. et skift til 30 pct. reduktion af drivhusgasser, hvis forudsætningerne er opfyldt)
- Uddannelsesniveauerne skal forbedres, navnlig gennem reduktion af skolefrafald og øget gennemførelse af videregående uddannelser
- Social inklusion skal fremmes, navnlig gennem reduktion af fattigdom.

De to sidstnævnte målsætninger arbejdes der fortsat på med henblik på fastlæggelse af den nærmere definition, der kan omfatte fastsættelse af kvantitative målsætninger.

¹ Det vil sige målsætningen om, at EU i 2020 skal reducere sin udledning af drivhusgasser med mindst 20 pct. sammenlignet med niveauet i 1990 (30 pct. hvis forudsætningerne er opfyldt), øge sin andel af vedvarende energi til 20 pct., og øge sin energieffektivitet med 20 pct.

EU2020 strategiens målsætninger vil skulle opfyldes dels gennem en indsats på EU-niveau og dels gennem medlemslandenes udarbejdelse af nationale reformprogrammer. DER's konklusioner fra mødet i marts 2010 pålægger i den forbindelse Kommissionen at udarbejde et udkast til mere fokuserede integrerede retningslinjer, herunder beskæftigelsesretningslinjer, der skal understøtte EU2020 strategien, herunder medlemslandenes udarbejdelse af nationale reformprogrammer.

Kommissionen offentliggjorde den 27. april 2010 et forslag integrerede retningslinjer, der som hidtil er sammensat af to separate sæt retningslinjer, der vedtages med hver sin hjemmel i traktaten - dels de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer (BEPG), som er hjemlet i traktatens artikel 121, dels retningslinjerne for medlemslandenes beskæftigelsespolitikker (EES), som er hjemlet i traktatens artikel 148.

ECOFIN forventes i juni at indstille de nye integrerede retningslinjer til godkendelse på DER sammen med EPSCO (beskæftigelses- og socialministrene), der separat behandler den del af de integrerede retningslinjer, der vedrører beskæftigelsespolitikken. Efter DER i juni vil der følge en formel vedtagelse af retningslinjerne i ECOFIN og EPSCO.

3. Hjemmelsgrundlag

De integrerede retningslinjer er sammensat af to sæt retningslinjer: Dels de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer, der er hjemlet i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmådes artikel 121, stk. 2, dels retningslinjerne for medlemslandenes beskæftigelsespolitikker, der er hjemlet i traktatens artikel 148, stk. 2.

Det er i traktaten angivet eksplicit, at beskæftigelsesretningslinjerne skal være i overensstemmelse med de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer (BEPG). Rådet træffer beslutning om de integrerede retningslinjer på baggrund af DER's konklusioner herom, jf. proceduren i de nævnte artikler. For så vidt angår retningslinjerne for beskæftigelsespolitikken, skal Rådet forinden høre Europa-Parlamentet.

4. Nærhedsprincippet

Medlemslandene har ansvaret for deres økonomiske politik, herunder beskæftigelsespolitikken, der henhører under den åbne koordinations metode, og de mikro- og makroøkonomiske aspekter af den økonomiske politik. Ifølge traktaten er den økonomiske politik dog at betragte som forhold af fælles interesse, som skal samordnes i Rådet gennem de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer. Da retningslinjerne er eksplicit hjemlet i traktaten, finder regeringen, at sagen er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Forslaget til integrerede retningslinjer indeholder bl.a. retningslinjer, som modsvarer de fem konkrete EU-målsætninger, som forventes fastsat i EU 2020 strategien. Kommissionens forslag indeholder også referencer til de fem konkrete målsætninger i EU2020 strategien, som de oprindeligt blev foreslået af Kommissionen. De integrerede retningslinjer ventes konsekvensjusteret, når DER har fastlagt den en-

delige formulering af de konkrete målsætninger. Derudover indeholder forslaget retningslinjer, der vedrører håndteringen af makro-økonomiske ubalancer, som på baggrund af krisen ventes at blive et større fokus for koordineringen og samordningen af den økonomiske politik i EU. Beskæftigelseskomiteen (EMCO) forventes i henhold til traktaten art. 148 at fremlægge en udtalelse om Kommissionens forslag til beskæftigelsesretningslinjer

Tabel 1: Forslaget til nye integrerede retningslinjer, oversigt

	Overordnede økonomisk-politiske retningslinjer (BEPG)
1	Sikring af kvaliteten og holdbarheden af de offentlige finanser
2	Adressering af makro-økonomiske ubalancer
3	Reduktion af ubalancer i euro-området
4	Optimering af støtte til forskning, udvikling og innovation, styrkelse af videns-trekanten og frigørelse af den digitale økonomis potentiale
5	Forbedring af ressource-effektivitet og reduktion af drivhusgasudledninger
6	Forbedring af erhvervslivets og forbrugernes rammevilkår og modernisering af det industrielle grundlag
	Beskæftigelsesretningslinjer (EES)
7	Forøgelse af deltagelsen på arbejdsmarkedet og nedbringelse af strukturel arbejdsløshed
8	Udvikling af en kvalificeret arbejdsstyrke der passer til arbejdsmarkedets behov samt fremme af kvaliteten af jobs og livslang læring
9	Forbedring af afkastet af uddannelsessystemer på alle niveauer og større deltagelse i tertiær uddannelse
10	Fremme af social inklusion og fattigdomsbekæmpelse

Anm.: Ikke-officiel oversættelse til dansk

Retningslinjerne for medlemslandenes beskæftigelsespolitikker

Retningslinje 7: Forøgelse af deltagelsen på arbejdsmarkedet og nedbringelse af strukturel arbejdsløshed

Medlemslandene skal integrere og anvende de fælles principper for flexicurity, som godkendt af Det Europæiske Råd, i deres arbejdsmarkedspolitik for at øge erhvervsdeltagelsen, reducere strukturløsheden og bekæmpe segmentering og inaktivitet.

Medlemslandene bør øge dialogen med arbejdsmarkedets parter og bekæmpe segmentering på arbejdsmarkedet ved at adressere midlertidig beskæftigelse, underbeskæftigelse og sort arbejde. Kvaliteten af job og arbejdsforhold bør adresseres ved at bekæmpe lave lønninger, sikre tilstrækkelig dækning af det sociale sikkerhedssystem og sikre at arbejdsmarkedssystemet er målrettet og åbent for alle. For at øge konkurrenceevnen og beskæftigelsen, særligt for de lavest uddannede, bør medlemslandene gennemgå skatte- og overførselssystemerne m.v. for at fremme højere tilbagetrækningsalder, ligestilling og integration af unge, handicappede, legale immigranter og andre udsatte grupper på arbejdsmarkedet. Der bør arbejdes med ordninger, der skaber balance mellem arbejde og fritid, og som derfor kan hæve beskæftigelsen særligt blandt yngre, ældre og kvinder, herunder tiltag der kan få højtuddannede kvinder til at blive på arbejdsmarkedet. Medlemslandene bør også fjerne barrierer for jobskabelse inden for f.eks. plejesektoren og grønne industrier.

Retningslinje 8: Udvikling af en kvalificeret arbejdsstyrke der passer til arbejdsmarkedets behov samt fremme af kvaliteten af jobs og livslang læring

Medlemslandene skal fremme arbejdskraftens produktivitet og beskæftigelsesduelighed gennem gode grunduddannelser samt efteruddannelsesmuligheder tilpasset arbejdsmarkedets behov samt øget erhvervsmæssig og geografisk mobilitet. I samarbejde med arbejdsmarkedets parter og erhvervslivet bør adgangen til efteruddannelse og karrierevejledning forbedres kombineret med bedre information om ledige stillinger og promovning af opstart af egen virksomhed. Oprustningen af uddannelser bør finansieres i samarbejde mellem EU, medlemsstater, individer og arbejdsgivere. Der bør særligt arbejdes for at hjælpe unge uden for arbejde eller uddannelse gennem ordninger, der hjælper nyuddannede i job eller videre uddannelse, og gribe hurtigt ind, når unge bliver arbejdsløse. Uddannelsessystemets evne til at reagere på arbejdsmarkedets behov bør understøttes gennem regelmæssig opfølgning.

Retningslinje 9: Forbedring af afkastet af uddannelsessystemer på alle niveauer og større deltagelse i tertiær uddannelse

For at sikre adgang til uddannelser af høj kvalitet bør medlemslandene investere effektivt i uddannelsessystemerne for at højne det generelle niveau af arbejdsstyrkens kvalitet. Tiltag bør dække alle uddannelsesniveauer, herunder grundskole, universiteter og videreuddannelse. Reformen bør tage udgangspunkt i de kvalifikationer, der er nødvendige i et videnssamfund. Medlemslande bør udvikle fleksible indlæringsmetoder og fremme samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne og arbejdsmarkedet. Medlemslande bør ydermere arbejde for at styrke undervisningserhvervet, øge mobiliteten af undervisere og unge under uddannelse og sætte ind for at mindske andelen af unge, der hverken er i arbejde eller uddannelse.

Retningslinje 10: Fremme af social inklusion og fattigdomsbekæmpelse

Medlemslandenes tiltag for at reducere fattigdom bør sigte efter fuld deltagelse i samfundet og økonomien og udvidelse af jobmuligheder. Fokus bør også være at skabe lige muligheder og adgang til f.eks. sundhedsydelser, og bekæmpe diskriminering. Ligeledes for at bekæmpe social udstødelse, bemyndige borgere og fremme deltagelse på arbejdsmarkedet bør medlemslandene styrke social beskyttelse, livslang læring og aktive inklusionspolitikker for at sikre muligheder og skærme folk mod eksklusion. Velfærdsydelser og pensionsordninger bør moderniseres for at sikre, at de kan dække alle og sikre tilstrækkelig høj indkomst og adgang til sundhedsydelser, og på samme tid være holdbart finansieret. Støtte fra det offentlige bør sikre indkomstsikkerhed i overgangsperioder og at reducere fattigdom særligt for grupper med størst risiko for social udstødelse. Medlemslandene bør også aktivt fremme en social økonomi og social innovation til støtte for de svageste.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal høres vedrørende beskæftigelsesretningslinjerne men ikke vedrørende de overordnede økonomisk politiske retningslinjer. Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget til beskæftigelsesretningslinjerne.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Beskæftigelsesretningslinjerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og beskyttelsesniveauet

Beskæftigelsesretningslinjerne har ikke umiddelbart konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet. En bedre koordinering af den økonomiske politik i EU på basis af de foreslåede integrerede retningslinjer forventes imidlertid at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Høring

Kommissionens forslag til beskæftigelsesretningslinjer har været i høring i Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

KL kan tilslutte sig indholdet. Det er holdt på det generelle plan, og rigtig mange af disse ting er allerede en del af den danske beskæftigelsespolitik.

FA bemærker, at EU-kommissionens sigt med en ny strategi for at skabe arbejdspladser og vækst, Europa 2020, er at styrke Europas potentiale for vækst og konkurrenceevne. Det er vigtigt, at Guideline 7 slår fast, at medlemsstaterne skal integrere flexicurity principper i deres arbejdsmarkedspolitik. Det er også vigtigt, at Guideline 7 opfordrer medlemsstaterne til at gennemgå deres skattesystemer og deres offentlige sociale ydelser. En lempelse af de byrder, arbejdsgivere er pålagt i skattesystemerne, vil styrke virksomhedernes konkurrenceevne og dermed medvirke til at opnå sigtet med den nye strategi. FA har ikke yderligere bemærkninger til forslaget.

Danske Handicaporganisationer henviser til tidligere afgivet høringssvar til EU2020 strategiplanen, og vil igen understrege vigtigheden af at inddrage perspektiver for mennesker med handicap i forhold til hver enkelt af indsatserne i planen. DH vil også henlede opmærksomheden på, at det Europæiske sociale og økonomiske udvalg (ØSU) har offentliggjort dets holdning til handicap og beskæftigelse i forhold til en post 2010 Lissabon strategi, og at udvalgets overordnede konklusioner ligger i tråd med det behov for mainstreaming, som også DH identificerer.

"The European Economic and Social Committee (EESC) calls for a specific section on disability to be included when the EU 2020 strategy, the Employment Guidelines and the Social Agenda are adopted, to ensure that this aspect is mainstreamed and better coordinated across all Community policies."

DH har med udgangspunkt i disse generelle bemærkninger følgende specifikke bemærkninger til retningslinjerne, der omhandler beskæftigelse:

Retningslinje 7:

DH er tilfreds med, at der er fokus på at øge arbejdsmarkedsdeltagelsen. DH kan kun beklage, at mennesker med handicap, i det foreliggende udkast af Europa 2020-strategiens overordnede, ikke er decideret nævnt. Mennesker med handicap udgør desværre en meget stor gruppe af de ledige, og massivt fokus på denne ud-

fordring er derfor nødvendig for, i en europæisk sammenhæng, at opnå målsætningen om en beskæftigelsesprocent på 75 %.

I Danmark har SFI målt en forskel i beskæftigelsesgraden, for mennesker med handicap og mennesker uden handicap, på ca. 31 procentpoint (SFI, 2009), svarende til henholdsvis 52 % og 83 %. DH er enig med regeringen i, at det er muligt at fremme beskæftigelsesfrekvensen for mennesker med handicap.

DH vil derfor opfordre regeringen til at få medtaget handicappede i den overordnede målsætning såvel som i beskrivelse af retningslinje 7.

I beskrivelsen af retningslinje 7 er nævnt, at medlemsstaterne skal revurdere skatte- og overførselssystemerne. I den sammenhæng er det vigtigt at holde for øje, hvilke instrumenter der er fornuftige at tage i brug, når det drejer sig om personer med varig nedsat arbejdsevne. Her kan DH bakke op om, at medlemslandene skal sikre arbejdsformidling, der tilbyder ”individualiserede tjenester”. Derimod vil DH gerne understrege, at drejer det sig om personer med varig nedsat arbejdsevne, går indsatsen ikke hånd i hånd med en traditionel tækning med udgangspunkt i almindelige økonomiske incitamentsstrukturer – man får ikke en forbedret arbejdsevne af at modtage en lavere ydelse.

Retningslinje 8 & 9:

Inkluderende uddannelse bør behandles under denne retningslinje. Segregeret undervisning giver i alt for mange tilfælde ikke de kompetencer, der er nødvendige for at komme fra grundskole til ungdomsuddannelse og videregående uddannelse, og kan dermed heller ikke give de fornødne kompetencer i forhold til et vidensbaseret arbejdsmarked.

DH er enig i, at retningslinjer, der fokuserer på uddannelse og viden, herunder livslang læring, er nødvendige. DH mener, at den danske regering bør sikre, at der er fokus på handicappedes behov for handicaptilgængelig undervisning på alle niveauer i uddannelsessystemet, og at det skrives ind i disse to retningslinjer. I Danmark viser nye undersøgelser, at der er et aktuelt behov for at sætte ind i forhold til at sikre, at mennesker med handicap opnår samme kompetenceniveau som andre, der deltager i tilsvarende undervisning – herunder iværksætte tiltag, der betyder, at vejledningssystemets ressourcer rettes mod de mest udsatte og ledighedsstruede grupper.

Retningslinje 10:

DH er tilfreds med, at bekæmpelsen af fattigdom kædes sammen med beskæftigelsesindsatsen, og dermed bliver en decideret retningslinje. Rigtig mange mennesker med handicap og nedsat arbejdsevne vil som udgangspunkt være truet af ledighed, og deraf medfølgende økonomisk og forsørgelsesmæssig sårbarhed. Beskæftigelse på ordinære eller særlige vilkår vil give muligheder for at forsørge sig selv helt eller delvist samt være et effektivt værn mod social eksklusion.

DH vil samtidig pege på vigtigheden af at fastholde fokus på den brede tilgang til et inkluderende EU for de mest sårbare grupper og for mennesker med handicap, som den adresseres i ”*De nationale rapporter om strategier for social beskyttelse*”

og inklusion”(NAPincl). Det betyder, at det er nødvendigt at emner som udsatte børn og unge, pensioner, sundhed og langvarig pleje fastholdes.

Der skal særligt fokus på sammenhængen mellem handicap og fattigdom. Der må skelnes mellem forsørgelse og kompenserende ydelser som følge af den nedsatte funktionsevne. Kompensationsprincippet skal fastholdes, så mennesker med funktionsnedsættelser kan modtage den nødvendige kompensation uafhængig af indtægt og formue. Det er forudsætningen for ligestilling af mennesker med handicap.

Der skal endvidere fokus på inkludering af mennesker med handicap i almindelige boligområder frem for segregerede og store botilbud, der er i stigende udvikling med henvisning til stordriftsfordele.

Endelig understreger DH, at organisationer, der repræsenterer personer med handicap samt andre dele af det civile samfund bør være involveret i de nationale rapporteringsmekanismer, der er planlagt til at finde sted som en del af Europa 2020 - ikke mindst i processen knyttet til den relancerede koordinationsmetode ang. Social inklusion.

LO bemærker, at da Kommissionen i deres forslag anbefaler, at disse retningslinjer skal gælde frem til 2014, er det centralt, at Rådet vedtager nogle gennemarbejdede retningslinjer. LO mener derfor, at det er af afgørende betydning, at Rådet vedtager retningslinjer, der stiller ambitiøse krav til medlemsstaterne. Desuden bør retningslinjerne opfordre medlemsstaterne til at gøre en aktiv indsats for at få ledige lønmodtagere tilbage i varig beskæftigelse. Samtidig er det vigtigt, at Rådet signalerer over for Kommissionen, at en række af de foreslåede områder er ansvarsområder, som medlemsstaterne selv har ansvaret for.

Guideline 7

LO finder, at guideline 7 er den mest centrale af de foreslåede nye beskæftigelsesretningslinjer. Denne har nemlig til formål direkte at understøtte målsætningen om at øge beskæftigelsesfrekvensen til 75 pct. i hele EU. Derfor mener LO, at der er brug for at styrke de foreslåede retningslinjer, så de kan understøtte medlemsstaternes beskæftigelsesindsats mere målrettet.

Det er for det første vigtigt, at enkelte medlemsstater opsætter selvstændige og ambitiøse mål for beskæftigelsesfrekvensen. LO har sammen med DA henvendt sig til statsministeren den 3. maj, hvor arbejdsmarkedets parter har påpeget behovet for, at medlemsstater som Danmark, der allerede ligger højere end den samlede EU-målsætning, også skal øge deres beskæftigelsesfrekvens betragteligt.

For det andet bør medlemsstaternes indsats for at bekæmpe ungdomsarbejdsløsheden tydeligere frem i guideline 7. De enkelte medlemsstater skal opfordres til at stille en ungdomsgaranti, der skal sikre, at medlemsstaterne aktivt arbejder for job og praktikpladser til de unge. Da et centralt formål for udarbejdelsen af beskæftigelsesretningslinjer netop er at bekæmpe den strukturelle arbejdsløshed, bør bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden stå mere centralt. I disse år er der nemlig en overhængende risiko for, at nogle medlemsstater taber en hel generation af unge på gulvet. Derved bliver det endnu vanskeligere senere at få de tabte unge tilbage på arbejdsmarkedene.

Kommissionen foreslår, at det skal være en del af beskæftigelsesretningslinjerne, at medlemsstaterne skal se på deres skatte- og understøttelsessystem. LO mener, at dette helt bør undlades i beskæftigelsesretningslinjerne, da det er et område, der hører under medlemsstaternes suveræne kompetence. Det samme gælder for løn-udviklingen, herunder omkostninger pr. arbejdsenhed for Euro-landene. LO mener, at det er vigtigt at koordinere og udveksle erfaringer om beskæftigelsespolitik. Skattesystemer, arbejdsmarkedets regulering og aftalesystemer er dog så forskellige i medlemsstaterne, at det altid skal være op til medlemsstaten selv at regulere den del af arbejdsmarkedet.

Guideline 8

Overordnet er forslagene til guideline 8 gode, og LO er især enige i, at der sættes fokus på nødvendigheden af praktikpladser. Desuden er det meget positivt, at Kommissionen foreslår, at EU's strukturfondsmidler kan bruges til at understøtte dette arbejde.

LO finder, at guideline 8 kan styrkes, hvor medlemsstater mere aktivt opfordres til at analysere behovene på fremtidens arbejdsmarked. Dette skal eksempelvis sikre, at medlemsstaternes iværksætter en bred uddannelsesindsats, der aktivt kan understøtte udviklingen af fremtidens grønne arbejdspladser.

Yderligere mener LO, at det kunne styrke guideline 8, hvis medarbejderdrevet innovation blev tænkt ind i udviklingen af bedre job af en høj kvalitet. Der findes nemlig et stort og uopdyrket potentiale i dette. Kommissionen beskriver selv nødvendigheden af at styrke virksomhedernes innovationsindsats på side 6 i forslaget, og LO vil anbefale at gøre det til en del af guideline 8.

Guideline 9

LO finder generelt forslagene til guideline 9 relevante og fornuftige til at styrke uddannelsesindsatsen. LO mener dog at der mangler et mål for hele erhvervsuddannelsesområdet, og at det er et gennemgående problem i forslaget til Europa-2020-strategien. Dette kan bl.a. forbedres ved, at erhvervsuddannelserne får en tydeligere plads i guideline 9, der skal medvirke til at styrke medlemsstaternes uddannelsesindsats.

Guideline 10

LO finder som udgangspunkt, at de foreslåede initiativer under guideline 10 er anvendelige til at reducere fattigdommen. For at give medlemsstaterne et bedre værktøj til at iværksætte indsatsen, bør medlemsstaterne opfordres til at sætte en egentlig fattigdomsgrænse. Dette vil gøre medlemsstaterne i stand til aktivt at forholde sig til, hvornår borgere er ramt af fattigdom, og der derfor skal gøres en særlig indsats for denne gruppe.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter generelt de foreslåede integrerede retningslinjer med forbehold for den endelige formulering af EU2020 strategiens fem konkrete målsætninger, som endnu udestår, og tilpasningen af de integrerede retningslinjer i lyset heraf.

Regeringen lægger vægt på, at de integrerede retningslinjer bidrager til vækst, beskæftigelse og finanspolitisk holdbarhed, jf. regeringens hørings svar til Kommissionen i februar 2010 vedrørende EU2020 strategien, samt at den understøtter en effektiv koordinering af den økonomiske politik i EU med dette formål, herunder ved at bidrage til en effektiv økonomisk reformstrategi. I forlængelse heraf støttes, at de integrerede retningslinjer er færre og mere målrettede end de integrerede retningslinjer var under Lissabon-strategien.

Regeringen lægger navnlig vægt på, at retningslinje 10 vedr. social inklusion udformes således, at den ikke vanskeliggør udsatte gruppers adgang til arbejdsmarkedet, og at den er forenelig med det i Danmark planlagte arbejde med at bekæmpe social eksklusion baseret på en bred definition af social eksklusion og fattigdom og ikke alene ved relative indkomstmål, jf. regeringens ”Danmark 2020”.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel opbakning til forslaget til de nye integrerede retningslinjer.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg forud for Rådsmøde (ECOFIN) den 18. maj 2010 til orientering.

4.a Udtalelse fra SPC om ”Solidaritets i sundhed: Reduktion af ulighed i sundhed i EU”, KOM-dokument foreligger ikke
- Vedtagelse

1. Baggrund

Det er besluttet, at der som led i den åbne koordinationsmetode i den kommende tid skal lægges særlig vægt på temaet ulighed i sundhed.

2. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

3. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

4. Formål og indhold

SPC hilser Kommissionens meddelelse ”Solidaritets på sundhedsområdet: Begrænsning af uligheder på sundhedsområdet i EU” (KOM(2009)567) velkommen som et værdifuldt og konstruktivt bidrag i forhold til reduktion af social ulighed i sundhed og fremme af social inklusion i EU samt til identifikation af de socioøkonomiske forhold, der spiller en væsentlig rolle i forhold til sundheden. SPC hilser tillige hovedforslagene i Kommissionens meddelelse velkommen, idet man derudover fremhæver behovet for at sikre adgangen til sundhedsydelse, herunder sundhedsfremme og forebyggelse, og for at iværksætte særlige indsatser i forhold til sårbare og udsatte grupper.

Der peges også på, at anvendelse af den åbne koordinationsmetode vil kunne bidrage væsentligt til at fremme lige adgang til sundhedsydelser, og det fastslås, at social ulighed i sundhed vil blive et prioriteret område i 2011. I den forbindelse udpeges bl.a. forbedring af indsamling af data og kvaliteten heraf, synliggørelse af betydningen af andre politikker end sundhedspolitik for fremme af lighed i sundhed, udveksling af erfaringer og bedste praksis mellem medlemslandene som prioriteter for det kommende arbejde i SPC med problemstillingen.

5. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

8. Høring

Forslaget vil blive drøftet i Specialudvalget for Beskæftigelse og Sociale forhold den 31. maj 2010.

9. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regering har en generel positiv holdning til udspillet.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Alle medlemslande har tilkendegivet, at de har en positiv holdning til Kommissionens udspil.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

4 b) Fællesrapport fra EPC/SPC om pensioner - Politisk enighed

Nyt notat

1. Resume

EU's Udvalg for Økonomisk Politik (EPC) og Udvalget for Social Beskyttelse (SPC) har igangsat et fælles udregningsarbejde vedrørende pensioner. Rapporten og et udkast til konklusioner skal præsenteres for EPSCO og ECOFIN i november og evt. forelægges det europæiske råd i december 2010. På EPSCO den 7. juni behandles en interim rapport.

2. Baggrund

På Det Europæiske Råds møde i Laeken i december 2001 blev der vedtaget 11 kvalitative mål på pensionsområdet (der falder ind under 3 overordnede mål: sikre tilstrækkelige pensioner, sikre finansielt holdbare pensioner, sikre gennemskuelige og fleksible pensionsordninger). Disse udmøntes i nationale strategirapporter, der sammenskrives i en fælles rapport.

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

5. Formål og indhold

EU's Udvalg for Økonomisk Politik (EPC) og Udvalget for Social Beskyttelse (SPC) har igangsat et fælles udregningsarbejde vedrørende pensioner med fokus på at

- 1) foretage en statusopgørelse over resultaterne af gennemførte pensionsreformer i de sidste 10-15 år,
- 2) vurdere effekten af disse reformer i lyset af de øgede udfordringer som følge af den finansielle/økonomiske krise og befolkningens aldring m.v.,
- 3) a) redegøre på denne baggrund for de vigtigste politiske udfordringer på lang sigt og b) og de politiske muligheder for forsat at sikre tilstrækkelige og holdbare pensioner.

Det er planen, at rapporten og et udkast til konklusioner skal præsenteres for EPSCO og ECOFIN i november og evt. forelægges det europæiske råd i december 2010. Der er udarbejdet en interim rapport, som omfatter pkt. 1-3a ovenfor, som behandles på EPSCO mødet 7.-8. juni 2010. Formålet med drøftelsen er at godkende denne, og dermed at arbejdet med den fulde rapport fortsætter af dettes spor.

EU-landenes samarbejde vedrørende pensioner finder sted inden for Den Åbne Koordinationsmetode og sker med udgangspunkt i 3 vedtagne overordnede fælles mål for de enkelte landes pensionssystemer: 1) sikre tilstrækkelige pensioner; 2) sikre finansielt holdbare pensioner; 3) sikre gennemskuelige og fleksible pensionsordninger.

Interim-Rapporten

1. Rapporten viser, at de seneste års pensionsreformer i en række lande (fx i Danmark en gradvis forhøjelse af pensionsalderen med 2 år til 67 år og indeksering af pensionsalderen med udviklingen i levetiden) har begrænset den forventede vækst i de offentlige udgifter til pensioner, hvilket har styrket holdbarheden af pensionsordningerne og dermed deres muligheder for at kunne levere tilstrækkelige pensioner på længere sigt.

Den øgede holdbarhed er i mange lande især opnået ved at sikre en større sammenhæng mellem indbetalte bidrag og resulterende pensioner, aktuarmæssige reguleringsmekanismer (udviklingen i forventet levealder), indekseringsregler m.v. Den hidtidige betydelige fokus på pensionssystemernes finansielle holdbarhed medfører ifølge rapporten en øget udfordring med hensyn til fortsat at sikre tilstrækkelige pensioner, fx via længere tid på arbejdsmarkedet m.v.

2. Rapporten påpeger, at den større vægt i EU-lande af bidragsbaserede og opsparingsbaserede pensionsordninger (jf. arbejdsmarkedspensionerne i Danmark) gør den enkelte pension mere afhængig af udviklingen på arbejdsmarkedet og finansmarkederne. Rapporten mener derfor, at krisen har understreget behovet for at se nærmere på den risiko m.v., som koblingen til de finansielle markeder udgør.

Rapporten mener, at den tredelte strategi, som blev besluttet af det Europæiske Råd i Stockholm i marts 2001 med henblik på at imødegå udfordringerne som følge af en aldrende befolkning, fortsat er gyldig: 1) reducere offentlig gæld, 2) øge beskæftigelse og produktivitet, 3) reformere pensionsordninger, sundhed og langvarig pleje.

Rapporten fastslår, at med mindre den enkelte arbejder længere, vil det blive vanskeligt at opnå pensioner, som både er finansielt holdbare og tilstrækkelige. Rapporten påpeger derfor behovet for at se på incitamenter og barrierer for øget beskæftigelse.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget har ikke konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

9. Høring

Rapporten har ikke været i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Interimrapporten giver et bredt og dækkende overblik over de udfordringer, som pensionssystemerne står over for i lyset af den økonomiske krise etc. Rapportens

påpegning af bl.a. vigtigheden af at øge beskæftigelsen som et middel til både at sikre finansielt holdbare og tilstrækkelige pensioner samt påpegning af de øgede risici som følge af pensionernes stigende afhængig af udviklingen på kapitalmarkederne, er centrale problemstillinger.

Danmark finder, at rapporten er et godt grundlag for den endelige rapport og de politiske konklusioner, som skal træffes på dette grundlag. Vi kan derfor tilslutte os, at der arbejdes videre med den endelige rapport på dette grundlag.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige lande ventes at kunne støtte rapporten.

12. Tidligere forelæggelse fra Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Sagen behandles ligeledes på ECOFIN den 8. juni 2010.

5. Rådskonklusioner om bæredygtige og dækkende sociale sikrings-systemer, pensionssystemer og inklusion, KOM-dokument foreligger ikke - Vedtagelse

Nyt notat

1. Resumé

Forslaget til rådskonklusioner opfordrer til øget fokus på pensionssystemernes evne til at levere tilstrækkelige pensioner, herunder på minimumspensionernes rolle. I forslaget opfordres også til at undersøge de private pensionsordninger set i lyset af behovet for sikkerhed for sin pension. Baggrunden er, at den økonomiske krise og de senere års pensionsreformer i en række lande kan medføre reducerede pensioner.

Den rejste problemstilling har mindre betydning for lande som Danmark, hvor den offentlige pension, folkepensionen, er uafhængig af tilknytningen til arbejdsmarkedet. Midlertidigt fravær fra arbejdsmarkedet indebærer derfor ikke et hul i optjeningen. Det samme gælder for ATP. Hertil kommer, at de i Danmark gennemførte reformtiltag (forhøjelse og indeksering af pensionsalderen) ikke påvirker folkepensionens størrelse. Forslaget om at se nærmere på de private pensionsordninger i lyset af behovet for sikkerhed er relevant for Danmark som følge af de opsparingsbaserede arbejdsmarkedspensioners stigende rolle.

2. Baggrund

Forslaget tager udgangspunkt i, at de senere års pensionsreformer i mange lande og den nuværende økonomiske krise kan få betydning for størrelsen af pensionerne og dermed deres tilstrækkelighed.

Mange pensionsreformer i landene har været kendetegnet ved, at man har tilstræbt en større sammenhæng mellem indbetalte bidrag og de optjente pensionsrettigheder, hvilket kan føre til lavere pensioner end ellers. Det samme kan øget arbejdsløshed og midlertidigt ophør af bidragsbetaling som følge af den økonomiske krise. Den økonomiske krise har endvidere medført et fald i værdien af pensionsopsparingen, og mange kan som følge heraf have udsigt til lavere pensioner end forventet. Disse forhold har bevirket større usikkerhed om pensionerne.

Den grundlæggende indkomstsikring af pensionister i form af minimumspensioner, som er et vigtigt redskab til sikring af social inklusion og fattigdomsbekæmpelse, anses derfor i forslaget for at have fået større rolle i nogle medlemsstater.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Forslaget opfordrer medlemslandene til at overvåge virkningerne af reformerne og krisen på målsætningen om tilstrækkelige pensioner. Medlemslandene opfordres endvidere til at undersøge de private pensionsordninger i lyset af behovet for sikkerhed med hensyn til optjening af pensionsrettigheder og i lyset af målet om tilstrækkelige og holdbare pensioner.

Medlemslandene opfordres også til at udvikle en sammenhængende politik, der forbedrer mulighederne for, at mænd og kvinder kan arbejde længere og på den måde bidrage til tilstrækkelige og finansielt holdbare pensioner. Medlemslandene opfordres endvidere til at styrke borgernes opmærksomhed på de forskellige muligheder for at sikre sig tilstrækkelige pensioner.

Kommissionen opfordres til at udvikle forslag til, hvordan man støtter medlemsstaterne i deres bestræbelser på at opnå målene om tilstrækkelige og holdbare pensioner. Kommissionen opfordres også til fortsat at overvåge krisens virkninger på pensionsområdet samt overveje, hvordan man kan opnå et mere koordineret arbejde vedrørende begreber, mål og data på pensionsområdet. EU's Udvalg for Social beskyttelse opfordres til at følge udviklingen i minimumspensioner og deres virkning på risikoen for fattigdom blandt pensionister samt sammenhængen mellem de gennemførte pensionsreformer og minimumspensioner for de ældres indkomst.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget har ikke konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

9. Høring

Forslaget har ikke været i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan hilse det velkomment, at forslaget til Rådskonklusioner klart respekterer de enkelte landes ret til selv at bestemme indretningen af deres pensionsystem. Forslaget går ikke ud over rammerne for den erfaringsudveksling, der sker inden for den åbne koordinationsmetode vedr. pensioner. Dette samarbejde sker i lyset af de i 2001 vedtagne fælles mål for de enkelte landes pensionssystemer. De tre hovedmål er: 1) sikre tilstrækkelige pensioner; 2) sikre finansielt holdbare pensioner; 3) sikre gennemskuelige og fleksible pensionsordninger.

Forslaget fokuserer på tilstrækkeligheden af pensionerne, herunder på minimumspensioner, set i lyset af den aktuelle økonomiske krise og de gennemførte reformer af pensionssystemerne i en række lande, som typisk har haft fokus på at sikre den finansielle holdbarhed.

Det må anses for positivt og naturligt, at der i denne situation også sættes øget fokus på pensionernes tilstrækkelighed, ikke mindst for de dårligst stillede pensionister. Pensionernes tilstrækkelighed og pensionssystemernes finansielle holdbarhed er to sider af samme mønt. Det er nødvendig at fastholde begge tilgange i en rimelig balance. Forslaget skønnes at kunne bidrage positivt til at få bedre indsigt i medlemsstaternes pensionssystemer og dermed forbedre mulighederne for at lære af hinanden.

Danmarks situation adskiller sig fra de fleste andre medlemslande. Den offentlige pension i Danmark, folkepensionen, er skattefinansieret og optjeningen er alene baseret på bopæl. Folkepensionen berøres derfor ikke af fravær fra arbejdsmarkedet og er ikke afhængig af opsparede pensionsmidler. Velfærdsreformen ændrede endvidere ikke ved pensionernes størrelse men alene ved pensionsalderen (forhøjelse med 2 år og indeksering af denne). Baggrunden for det foreliggende forslag til rådskonklusioner er derfor ikke så relevant for Danmark. Det må dog alligevel anses for at være en væsentlig og relevant problemstilling at tage op for EU-landene.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige medlemslande ventes at kunne støtte forslaget.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

6. Rådskonklusioner om nye færdigheder til nye jobs: Vejen fremad, KOM-dokument foreligger ikke

- Vedtagelse

Nyt notat

1. Resumé

Det spanske formandskab har fremlagt forslag til rådskonklusioner om nye færdigheder til nye jobs. I konklusionerne opfordrer medlemsstaterne til at investere i færdigheder og modernisere uddannelsessystemerne samt fremme livslang læring. Danmark ventes ligesom de øvrige medlemslande at kunne støtte en vedtagelse af rådskonklusionerne.

2. Baggrund

Det Europæiske Råd inviterede i marts 2008 Kommissionen til at ”præsentere en omfattende vurdering af de fremtidige kompetencebehov i Europa frem mod 2020 under hensyntagen til den teknologiske udvikling og den aldrende befolkning samt at foreslå skridt til at foregribe fremtidige behov”. Kommissionen fremlagde den 19. december 2008 som svar herpå - og som del af Kommissionens forslag til Den Europæiske Genopretningsplan – meddelelsen "Nye kompetencer til nye job: at forudse og imødekomme arbejdsmarkedets kompetencebehov" KOM(2008)868. ”En dagsorden for nye færdigheder til nye jobs” er et af de syv foreslåede flag-skibsinitiativer i Europa 2020 strategien.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

I konklusionerne opfordrer medlemsstaterne til at investere i færdigheder og modernisere uddannelsessystemerne samt fremme livslang læring, således at arbejdsmarkedernes fremtidige kompetencebehov sikres.

Som led heri opfordres medlemslandene til at forbedre overgange fra uddannelse til arbejde for at reducere antallet af unge uden arbejdsmarkedstilknytning eller uddannelse samt at fremme deltagelsen af yngre og ældre generationer samt lavt uddannede og andre svage grupper på arbejdsmarkedet med henblik på at forbedre deres kvalifikationer.

Endelig opfordres landene til at anerkende uformel læring, således at adgangen til beskæftigelse og mobilitet øges, at styrke arbejdsformidlingerne samt at involvere parterne i tilpasningen af uddannelsessystemerne.

Kommissionen opfordres blandt andet til i løbet af efteråret 2010 at tage skridt til at udvikle initiativet vedrørende nye kompetencer til nye jobs, herunder at sikre dets sammenhæng til Europa 2020 strategien og særligt flagsskibsinitiativet ”En dags-

orden for nye færdigheder til nye jobs”. Endvidere opfordres Kommissionen til at forbedre de eksisterende analyser af tendenser på arbejdsmarkedet.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget har ikke i sig selv konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Forslaget har ikke været i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan overordnet støtte udkastet til rådskonklusioner. Udkastet fokuserer i høj grad på uddannelse og opkvalificering af fx unge og særligt udsatte, som er grupper, man også fra dansk side har fokus på.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige lande ventes ligeledes at kunne støtte en vedtagelse af rådskonklusionerne.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. **Forslag til Rådets afgørelse om den holdning, som Fællesskabet skal indtage i det associeringsråd, der er oprettet i henhold til Euro- Middelhavsaftalen om oprettelse af en associering mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og henholdsvis staten Israel, Tunesien, Marokko, Algeriet, Kroatien og Den tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien som separate stater på den anden side, vedrørende vedtagelse af bestemmelser om koordinering af de sociale sikringsordninger, KOM(2007)793 endelig**
- Vedtagelse

Nyt notat

1. Resumé

Ved Rådets og Kommissionens afgørelse af 19. april 2000 (Euro - Middelhavsaftalen) om indgåelse af en associering mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og staten Israel på den anden side er der truffet afgørelse om, at Associeringsrådet vedtager passende bestemmelser til implementeringen af målene på området for samordning af de sociale sikringsordninger. Forslaget består af en afgørelse om den holdning, som Fællesskabet skal indtage i Associeringsrådet. Forslaget lægger op til, at bestemmelserne om overførsel af sociale sikringsydelse som følge af gensidighedsprincippet finder anvendelse både på israelske arbejdstagere, der lovligt er beskæftiget på en medlemsstats område samt deres familiemedlemmer, der er lovligt bosat i en medlemsstat, og på EU-arbejdstagere, der lovligt er beskæftiget i Israel og medlemmer af deres familie, som lovligt er bosiddende i Israel. Forslaget omhandler både optjening af rettigheder og overførsel heraf til udbetaling i forbindelse med bopæl i Israel.

En række associeringsaftaler med andre tredjelande indeholder lignende bestemmelser om koordinering af sociale sikringsordninger. Forslaget behandles derfor som en samlet pakke med tilsvarende forslag for så vidt angår aftalerne med Marokko, Algeriet, Tunesien, Kroatien og Den tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien.

2. Baggrund

KOM(2007)793 endelig

De Europæiske Fællesskaber har over en årrække indgået Euro – Middelhavsaftaler med en række tredjelande. Det fremgår af disse aftaler, at Associeringsrådet skal vedtage passende bestemmelser til implementering af aftalerne med de enkelte tredjelande. Med udgangspunkt i aftalen med Israel lægges der op til en samlet pakke for så vidt angår aftalerne med Marokko, Algeriet, Tunesien, Kroatien og Den tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien.

Forslaget består af en afgørelse om den holdning, som Fællesskabet skal indtage i Associeringsrådet. Forslaget lægger op til, at bestemmelserne om overførsel af sociale sikringsydelse som følge af gensidighedsprincippet finder anvendelse både på israelske arbejdstagere, der lovligt er beskæftiget på en medlemsstats område, samt deres familiemedlemmer, der er lovligt bosat i en medlemsstat, og på EU-arbejdstagere, der lovligt er beskæftiget i Israel og medlemmer af deres familie,

som lovligt er bosiddende i Israel. Forslaget omhandler både optjening af rettigheder og overførsel heraf til udbetaling i forbindelse med bopæl i Israel.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget er oprindeligt baseret på TEF artikel 310 sammenholdt med artikel 300, stk. 2. Ved Lissabontraktaten er hjemmelsgrundlaget nu TEUF artiklerne 217 og 218, stk. 9. En henvisning til TEUF artikel 79, stk. 2 forventes også at indgå som retsgrundlag.

Rådet træffer afgørelse i fælles beslutningsprocedure med Europa-Parlamentet. Ifølge Protokollen om Danmarks Stilling deltager Danmark ikke i vedtagelsen af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit V i TEUF, og ifølge protokollen er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til dette afsnit, bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

4. Nærhedsprincippet

Målet med forslaget er en implementering af Euro-Middelhavsaftaler, som De Europæiske Fællesskaber har indgået med Israel. Forslaget falder ind under EU's enekompetence, en implementering vurderes derfor kun at kunne ske på Fællesskabsplan. Regeringen er enig heri.

5. Formål og indhold

Formålet med forslaget er at implementere de Euro-Middelhavsaftaler, som Rådet og Kommissionen har indgået med tredjelande. Det fremgår af de enkelte associeringsaftaler, at associeringsrådet skal vedtage passende bestemmelser til implementeringen af målene på området for samordning af de sociale sikringsordninger. Forslaget lægger op til, at bestemmelserne om overførsel af sociale sikringsydelse som følge af gensidighedsprincippet finder anvendelse både på israelske arbejdstagere, der lovligt er beskæftiget på en medlemsstats område samt deres familiemedlemmer, der er lovligt bosat i en medlemsstat, og på EU-arbejdstagere, der lovligt er beskæftiget i Israel, og medlemmer af deres familie, som lovligt er bosiddende i Israel. Forslaget omhandler både optjening af rettigheder og overførsel heraf til udbetaling under bopæl i Israel.

En række associeringsaftaler med andre tredjelande indeholder lignende bestemmelser om koordinering af sociale sikringsordninger. Forslaget behandles derfor som en samlet pakke med tilsvarende forslag for så vist angår aftalerne med Marokko, Algeriet, Tunesien, Kroatien og Den tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Rådet træffer afgørelse i fælles beslutningsprocedure med Europa-Parlamentet. Europa-Parlamentets holdning foreligger ikke.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Der er ikke danske regler på området.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget medfører ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser, da Danmark efter Protokollen om Danmarks stilling, ikke deltager i vedtagelsen af forslaget. Forslagets vedtagelse vil derfor ikke indebære ændringer i dansk lovgivning.

Såfremt tilsvarende regler skulle gennemføres i dansk lovgivning, er det for så vidt angår de statsfinansielle konsekvenser vigtigt at være opmærksom på, at Danmark allerede har indgået bilaterale socialsikringsaftaler med en række tredjelande, der er med i Euro-Middelhavsafalterne, som idémæssigt svarer til forslaget. Der er således indgået aftaler med Israel, Marokko, Kroatien og Den tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, der indeholder bestemmelser om eksport af sociale pensioner. Dog er ikke alle de sociale ydelser, som er indeholdt i forslaget, dækket af de bilaterale socialsikringsaftaler.

9. Høring

Forslaget har været i skriftlig høring i EU-Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale Forhold, hvor der ikke har været bemærkninger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

På grund af det danske retlige forbehold deltager Danmark ikke i vedtagelsen af disse afgørelser, og afgørelserne er derfor ikke bindende for og finder ikke anvendelse i Danmark.

Principielt har Regeringen en positiv holdning til, at der fastlægges afgørelser om implementering af Euro-Middelhavsafalterne.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige medlemslande forventes at kunne tilslutte sig forslaget. Det er endnu ikke afgjort, om Det Forenede Kongerige og Irland deltager i vedtagelsen af afgørelserne.

12. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg

8. Aktiv aldring, KOM-dokument foreligger ikke
- Vedtagelse af rådskonklusioner

Nyt notat

1. Baggrund

Det spanske formandskab ønsker med udkastet til rådskonklusioner at fremhæve begrebet ”aktiv aldring” som et vigtigt element i at mindske de demografiske udfordringer, som EU vil stå over for indenfor de næste årtier.

2. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

3. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

4. Formål og indhold

I udkastet foreslås det, at initiativer, der kan sikre aktiv aldring, prioriteres af medlemslandene de næste år.

Aktiv aldring bør først og fremmest sikres gennem fastholdelse af ældre på arbejdsmarkedet samt gennem tilbud om deltagelse i frivilligt arbejde. Endvidere opfordres medlemslandene til at forbedre ældres adgang til uddannelse samt kommunikationsteknologier med henblik på at sikre ældres inklusion i samfundet.

Kommissionen opfordres til at udarbejde en ny handlingsplan for 2011, der skal have til formål at fremme værdighed, sundhed og livskvalitet for ældre mennesker.

Det foreslås endvidere, at 2012 udpeges til det europæiske år for aktiv aldring.

Både Kommissionen og medlemsstaterne opfordres til at styrke samarbejdet på området blandt andet gennem den åbne koordinationsmetode.

5. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

8. Høring

Forslaget har været sendt til Specialudvalget for Beskæftigelse og Sociale forhold til orientering.

9. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regering har en generelt positiv holdning til forslaget.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Alle medlemslande har tilkendegivet, at de har en positiv tilgang til udkastet til rådskonklusioner.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke været forelagt Folketingets Europaudvalg.

9. Rådskonklusioner om fremme af inklusion af romaer, KOM-dokument foreligger ikke

- Vedtagelse

Nyt notat

1. Resumé

Rådskonklusionerne indeholder en opfordring til Kommissionen og medlemsstaterne til at indtænke romaer i henholdsvis EU-politikken og national politik, herunder i 2020-strategien. Herudover nævnes blandt andet beskyttelse mod forskelsbehandling, fattigdom og social udelukkelse samt at sikre romaers adgang til uddannelse, boliger, sundhedsvæsenet, beskæftigelse, sociale ydelser, retsvæsenet samt sport og kultur.

2. Baggrund

Der er tale om en opfølgning af Det Europæiske Råds konklusioner fra december 2007 og juni 2008 samt konklusioner fra Det Generelle Råd fra december 2008.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Indhold

Udkastet til rådskonklusioner indeholder en opfordring til Kommissionen og medlemsstaterne til at indtænke romaer i henholdsvis EU-politikken og national politik, herunder i 2020-strategien. Herudover nævnes blandt andet beskyttelse mod forskelsbehandling, fattigdom og social udelukkelse samt at sikre romaers adgang til uddannelse, boliger, sundhedsvæsenet, beskæftigelse, sociale ydelser, retsvæsenet samt sport og kultur.

Desuden henvises til de såkaldte 10 fundamentale principper, som tidligere er vedtaget af Rådet:

- Konstruktive, pragmatiske og ikke-diskriminatoriske politikker
- Måltrettethed over for romaer uden at udelukke andre
- Interkulturel tilgang
- Alle inklusionspolitikker rettes også imod romaer
- Bevidstgørelse om kønsaspekter
- Spredning af evidensbaseret viden
- Anvendelse af fællesskabsinstrumenter
- Involvering af regionale og lokale myndigheder
- Involvering af det civile samfund
- Romaers aktive deltagelse

Der opfordres til, at medlemsstaterne samarbejder med civilsamfundet inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode, herunder i form af indsamling af viden.

Endelig opfordres til, at der i strukturfondene, hvor det er hensigtsmæssigt, medtages hensynet til nødvendigheden af inklusion af romaer.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Rådskonklusionerne har ikke konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Forslaget har været sendt til EU Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold til orientering.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan støtte ønsket om at få vedtaget et sæt rådskonklusioner om inklusion af romaer.

11. Forventninger til de andre landes holdninger

Alle medlemsstater forventes at kunne støtte vedtagelsen.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Dette forslag har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

10. Rådsresolution om en ny europæisk handicapstrategi, KOM-dokument foreligger ikke

- Vedtagelse

1. Baggrund

Det spanske formandskab ønsker med udkastet til rådsresolution at anerkende Kommissionens udspil til en 2020 strategi, hvor det understreges, at handicapsspørgsmål bør være en national prioritet i bekæmpelsen af fattigdom. Medlemsstaterne bør sikre inklusion og deltagelse i samfundet for mennesker med handicap.

2. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

3. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

4. Formål og indhold

Kommissionen og medlemslandene foreslås at sikre en effektiv gennemførelse af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap. Kommissionen opfordres til i samarbejde med medlemslandene at påbegynde udarbejdelsen af en ny europæisk handicapstrategi, som tager afsæt i værdierne indeholdt i de europæiske traktater, Europa 2020 strategien samt FN's konvention om rettigheder for personer med handicap.

Kommissionen inviteres til at fremme tilgængelighed blandt andet gennem uddelelse af en årlig pris til den mest tilgængelige europæiske by for mennesker med handicap. Kommissionen og medlemslandene tilskyndes til at forbedre infrastrukturen, for så vidt angår adgang til søtransport, busser og IT-teknologi. Medlemslandene opfordres desuden til at fremme principperne bag universelt design.

Kommissionen og medlemslandene opfordres til at forbedre adgangen til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet for mennesker med handicap.

Fremtidige formandskaber tilskyndes til at styrke samarbejdet på området blandt andet gennem Højniveau gruppen for handicap.

5. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget har ikke konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Forslaget har været sendt til Specialudvalget for Beskæftigelse og Sociale forhold til orientering.

9. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen har en generelt positiv holdning til forslaget.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Alle medlemslande har tilkendegivet, at de har en positiv tilgang til udkastet til rådsresolution.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.